

Fiske i spåren av Covid-19

- en analys av det svenska yrkesfiskets utveckling
och tillgång till stöd

AgriFood Economics Centre

Fiske i spåren av Covid-19

- en analys av det svenska yrkesfiskets utveckling
och tillgång till stöd

Johan Blomquist, Cecilia Hammarlund och Staffan Waldo

För mer information kontakta:

Johan Blomquist 046 222 07 89

E-post: johan.blomquist@slu.se

Cecilia Hammarlund 046 222 07 91

E-post: cecilia.hammarlund@agrifood.lu.se

Staffan Waldo 046 222 07 92

E-post: staffan.waldo@slu.se

AgriFood Economics Centre

Box 7080

220 07 Lund

SWEDEN

<https://www.agrifood.se>

Johan Blomquist, Cecilia Hammarlund och Staffan Waldo

Rapport 2021:2

Förord

Pandemin med Covid-19 har visat hur känsliga världens ekonomier är för oförutsedda händelser. Även i Sverige har effekterna slagit hårt mot många branscher och för att mildra skadeverkningarna har riksdag och regering beslutat om ett antal stödåtgärder. I den här rapporten görs en genomgång av effekterna av pandemin för svenskt yrkesfiske, vilka stöd fisket kunnat söka, och i vilken mån stödets utformning passar fiskenäringens struktur. Studien har genomförts och publicerats under pågående pandemi med syfte att fungera som underlag för det fortsatta arbetet med Covid-19s effekter på näringslivet.

Fredrik Wilhelmsson

Sören Höjgård

Lunds universitet

Sveriges Lantbruksuniversitet
(SLU)

Lund, augusti 2021

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	5
1 INTRODUKTION	9
2 DATA OCH ANALYSENHETER	13
3 FÖRE PANDEMIN – HUR STOD FISKET RUSTAT?	17
3.1 Skillnad på storskaligt och småskaligt fiske	17
3.2 Fiskare arbetar även inom andra branscher	19
4 PANDEMIN – HUR PÅVERKADES FISKET?	23
4.1 Minskat torskfiske kopplat till biologi snarare än pandemi	24
4.2 Ökade priser på pelagiska arter även under 2020	26
4.3 Fallande priser på skaldjur i början av pandemin	29
4.4 Gösfisket minskade i början av pandemin	32
4.5 Omsättningen för fiskefartyg var lägre under 2020	34
4.6 Totalt sett har fisket påverkats ganska lite av pandemin	37
5 STÖD UNDER PANDEMIN	39
5.1 Generella statliga stöd	39
5.2 Specifikt stöd till fiske från EHFF	41
5.3 Stöd som vi analyserar	42
6 GENERELLA STÖD – RELEVANTA FÖR FISKET?	43
6.1 Enskilda firmor är vanliga inom yrkesfisket	43
6.2 Lika många unga i fisket som i andra branscher	46
6.3 Fiskesäsonger gör det svårt med jämförelseperioder	47
6.4 Stora omsättningstapp vanliga inom fisket redan före pandemin	49
7 SPECIFIKT STÖD FRÅN EHFF – VEM FICK DET?	53
8 SLUTSATSER	57
REFERENSER	59

Sammanfattning

Pandemin med Covid-19 har slagit hårt mot många branscher. För att mildra skadeverkningarna infördes stödåtgärder i flera länder och så även i Sverige. I den här rapporten presenterar vi en genomgång av effekterna av pandemin för svensk fiskerinäring, vilka stöd näringen har kunnat söka, och i vilken mån stöden passar fiskerinäringens struktur.

Före pandemin

Generellt sett hade svenskt yrkesfiske en relativt god ekonomi före pandemin även om variationerna var stora mellan olika regioner och typer av fiske. Exempelvis gick det storskaliga trålfisket ekonomiskt bra, med undantag för trålfisket efter torsk i Östersjön. Det småskaliga marina fisket hade ett sämre utgångsläge och många fartyg gick med ekonomisk förlust medan det småskaliga fisket i insjöar gick ekonomiskt betydligt bättre. Situationen innebär att åtminstone delar av näringen bör ha haft möjlighet att bygga upp en ekonomisk buffert för att möta sämre tider. Fiskeföretag är vana vid svängningar i tillgången på fisk, och minskade kvoter mellan åren hör till de naturliga variationer som företagen kan förvänta sig. För de företag som är diversifierade och har många arter att fiska efter, t.ex. för att de är geografiskt rörliga, kan de naturliga svängningarna i olika bestånd ta ut varandra. Samtidigt är många svenska fiskare kraftigt specialiserade på arter som torsk, havskräfta eller räka (se t.ex. Hammarlund m.fl., 2018 för havskräfta). Om Covid-19 innebär minskad efterfrågan på en viktig art kan resultatet bli en kraftig påverkan på ekonomin.

Många fiskare har valt att diversifiera sig inte bara inom fisket utan även till andra branscher. Av alla som var sysselsatta inom fisket år 2018 hade cirka 40 procent inkomster från andra branscher. Detta gäller både insjöfisket och det marina fisket. När det gäller hur stor andel av arbetsin-

komsterna som kommer från andra branscher varierar detta stort mellan fiskare, men i genomsnitt kommer 75 procent från fiskeverksamhet och 25 procent från andra branscher. För Sverige som helhet har endast cirka 25 procent av alla sysselsatta inkomster från mer än en bransch, vilket gör fiskare mer diversifierade än genomsnittet. Hur väl diversifieringen fungerar som motvikt mot negativa effekter av pandemin beror på om övriga branscher där fiskarna arbetar påverkats mer eller mindre än fisket. Analysen visar att cirka var tionde fiskare har inkomster från hårt drabbade branscher, dvs. branscher som tappat minst 20 procent av omsättningen under covid-19 pandemin.

Pandemin

Covid-19 har troligtvis haft en liten påverkan på svenskt fiske totalt sett om man tittar på hela perioden från mars 2020 fram till februari 2021. Det verkar inte som att pandemin i stort har påverkat kvantiteter och priser för de flesta av de fiskarter vi undersöker. Men det finns skillnader mellan olika arter och vi ser att vissa arter påverkas i början av pandemin. Till exempel ser vi att priserna faller på skaldjursmarknaderna. Havskräfta och kokräkor (som båda är beroende av restaurang- och besöksnäringen) uppvisade lägre priser under våren 2020 än under vårarna 2017- 2019. När det gäller insjöfisket ser vi framförallt att det gösfiske som normalt sett är stort under våren var betydligt mindre under våren 2020 och precis i början av pandemin påverkades även priserna på gös negativt. Även färsk torsk och gråsej hade något lägre priser strax efter mars 2020 medan fryst torsk troligtvis inte påverkats. När de gäller pelagiska arter har priserna däremot fortsatt att öka under pandemin, precis som de gjort sedan 2017.

Andelen fartyg som tappat en stor del av sin omsättning är generellt sett hög år 2020 jämfört med tidigare år, men omsättningstappet är inte unikt utan liknande tapp noteras även tidigare under perioden 2009-2019. Även om det är svårt att helt koppla omsättningstappet till pandemin är det möjligt att åtminstone delar av fisket påverkades och fick lägre intäkter än vad som skulle varit fallet utan pandemin.

Stöd under pandemin

Det ingår inte i analysen att studera vilka fiskeföretag som tagit del av de generella stöd för Covid-19 som gått till svenskt näringsliv. Däremot har fiskets struktur analyserats för att se vilka typer av stöd som varit aktuella och i vilken mån utformningen av stöden skulle kunna utgöra ett problem.

Analysen visar att majoriteten av fiskeföretagen (74 %) var registrerade som enskild firma år 2019 och har därför inte kunnat ta del av stödåtgärder som riktar sig till sänkta kostnader för anställd personal, exempelvis stödet till korttidspermittering (98 % av de enskilda firmorna inom fisket har inga anställda). Cirka hälften av arbetskraften inom fisket utgörs av anställda i företag och andra hälften av egenföretagare (avser 2018). Halva arbetskraften inom fisket har därför varit aktuell för stöd till korttidspermittering. Andelen anställda i fiskesektorn är betydligt lägre än för Sverige som helhet, där över 90 procent av arbetskraften är anställd. Enskilda firmor och handelsbolag har däremot kunna söka omsättningsstöd givet att omsättningen 2019 var över 180 tusen kronor. Analysen visar att 65 procent av de enskilda firmorna och handelsbolagen inom fisket kvalificerar sig för stöd enligt detta gränsvärde. Vidare har företag också kunnat ansöka om nedsättning av arbetsavgivaravgifter för unga mellan 18 och 22 år under pandemin. Andelen unga mellan 18 och 22 år är ungefär lika stor för fisket som för Sverige som helhet.

Fiskets intäkter varierar över året i takt med olika fiskesäsonger. Detta bekräftas i rapporten även om analysen inte går djupare in på vilka fisken som har kraftiga säsonger och i vilken mån fiskeföretagen har möjlighet att jämna ut intäkterna genom att delta i flera olika fisken. Vissa fisken, exempelvis laxfisket, varierar kraftigare än andra och för dessa kan ett stöd som bygger på referensperioder utanför högsäsongen vara problematiskt (exempelvis en jämförelsemånad tre månader före ansökan/stödperiod som permitteringsstödet ursprungligen var utformat). Detta problem har också lyfts inom exempelvis turistindustrin där säsongarbete är vanligt. Inom fisket kan det även uppstå problem med

referensmånader från året före eftersom fiskesäsongen inte behöver infalla exakt samma månader olika år, utan kan variera beroende på att väder, vind och andra naturförhållanden varierar.

Omsättningsstödet och omställningsstödet bygger på tappad omsättning jämfört med året innan. Inom fisket var det vanligt med stora omsättningstapp redan innan pandemin. Inom trålfisket tappade till exempel mellan 20 och 40 procent av företagen (enskild firma och handelsbolag) minst 30 procent av omsättningen från år till år mellan 2009 till 2019. Motsvarande siffra för insjöfisket var mellan 10 och 25 procent. Slutsatsen blir att kraftiga tapp i omsättning var vanligt förekommande inom fiskenäringen redan innan Covid-19. Att använda referensperioder för att kompensera fisket vid en kris kräver därför eftertanke. När svängningarna i omsättning är stora riskerar företag som räknat med kraftigt ökad omsättning att inte bli kompenserade, medan företag som räknar med minskad omsättning eventuellt kan få compensation som bygger på en period då omsättningen var onormalt hög. Detta pekar på vikten av att kunna utreda effekterna av just Covid-19 för företaget vid hanteringen av stöden. En jämförelse med andra branscher visar att andelen företag som gör stora omsättningstapp ett visst år är ungefär lika stor inom fisket som inom byggsektorn och tillverkningsindustrin. Dessa överväganden gäller alltså även inom andra branscher där relativt många företag gör stora omsättningstapp.

Förutom de generella företagsstöden finns även ett stöd inom EHFF som är speciellt utformat för fisket. Totalt har cirka 5 miljoner kronor betalats ut via EHFF, vilket gör det till ett litet stöd både jämfört med de generella stöden och jämfört med andra stöd inom EHFF. Av de totalt 29 fartyg som fått stödet fanns en stor andel på sydkusten jämfört med vad som kan förväntas utifrån antalet fartyg i regionen. En möjlig förklaring är att fisket längs sydkusten går generellt dåligt ekonomiskt även utan Covid-19 (Waldo, et al., 2020). De fartyg som fått stödet hade också en svagare ekonomi redan före pandemin.

1

Introduktion

Det är svårt att förutspå hur fisket kan påverkas av en händelse som Covid-19 eftersom många olika faktorer spelar in. Fisket levererar exempelvis både till dagligvaruhandeln som generellt sett gått bra under 2020 (SCB, 2021) och till restaurangbranschen som gått avsevärt sämre. Det kan också finnas stora skillnader mellan olika producenter och regioner beroende på vilka arter man fiskar och vilka marknader företagen levererar sina produkter till. Lokala marknader är viktiga för många fiskare samtidigt som en stor del av den svenska fisken landas utomlands eller exporteras vilket gör att även internationella förhållanden har stor betydelse för näringens utveckling.

I rapportens första empiriska kapitel (3) redovisas två indikatorer på fiskets möjligheter att klara en kris; fiskets ekonomiska bärkraftighet före pandemin (3.1), samt i vilken utsträckning individuella fiskare har valt att diversifiera sina arbetsinkomster till andra branscher (3.2). Sektorns motståndskraft för ekonomiska bakslag kan i stor utsträckning variera beroende på vilken typ av fiske som bedrivs. Exempelvis har det storskaliga fisket generellt sett en god ekonomi jämfört med det småskaliga, och fisket efter pelagiska arter som sill, skarpsill och makrill går ekonomiskt bättre än torskfisket i Östersjön (Waldo och Blomquist, 2020). Många fiskare har valt att även ha arbete utanför fiskesektorn vilket kan vara en fördel vid kraftiga svängningar i fiskeverksamheten. Men vid utbrottet av Covid-19 kan det också ha inneburit en risk om man diversifierat mot sektorer som drabbats hårt av pandemin, som till exempel restaurang- eller besöksnäringen.

Nästa steg i analysen (kapitel 4) undersöker hur priser, landningar och omsättning (värdet av fångster) utvecklats under pandemin jämfört

med åren innan. Syftet är att ge en bild av hur näringen påverkats ekonomiskt. Om näringen drabbats ekonomiskt har fisket precis som andra näringar möjlighet att ta del av de stödåtgärder som riksdag och regering tillhandahåller för att dämpa de ekonomiska effekterna av pandemin. Därutöver har fiskenäringen haft möjlighet att söka stöd för att tillfälligt upphöra med verksamheten från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). I kapitel 5 ges en översikt över vilka medel som finns tillgängliga inom både de generella stöden för Covid-19 och inom EHFF, vilket ligger till grund för analysen i efterföljande kapitel. I kapitel 6 undersöker vi hur väl stöden är anpassade till fiskets struktur och tittar på följande indikatorer:

1. *Bolagsform (6.1)*. Vissa stöd kräver exempelvis att företaget är handelsbolag eller enskild firma, medan andra kräver att företaget har anställd personal vilket är vanligare inom aktiebolag. Vi undersöker hur många fiskeföretag som är registrerade i olika bolagsformer och hur många sysselsatta det finns i olika bolagsformer.
2. *Åldersstruktur (6.2)*. Vi undersöker andelen unga fiskare i sektorn eftersom det finns stöd som särskilt riktar sig till personer mellan 18 och 23 år.
3. *Säsongsb beroende (6.3)*. Verksamheter som har stora säsongsvariationer (t.ex. turistföretag) har påpekat att det finns svårigheter med att få stöd om stödet baseras på verksamhetens omfattning under lågsäsong. Vi presenterar exempel på säsongsvariation för fisket.
4. *Omsättningstapp inom fisket (6.4)*. Den fjärde indikatorn mäter hur vanligt det är inom fisket att omsättningen faller kraftigt mellan två år. Exempelvis är omsättningsstödet som är viktigt för enskilda firmor baserat på att företaget tappat 30-50 procent av omsättningen jämfört med tidigare år. Här ställer vi frågan hur vanligt detta var inom fisket redan före pandemin.

Analysen som beskrivs ovan bygger på fiskeföretagens struktur och stödets utformning men säger inget om i vilken mån fisket faktiskt har

sökt och fått stöd. För de fartyg som beviljats stöd inom EHFF finns uppgifter om hur mycket de beviljats och det går därför att göra en analys av vad som karaktäriserar de fartyg som sökt och fått stödet (kapitel 7). Detta ger en första indikation på vilka som behövt stöd, vad de fiskar och var de är lokaliserade.

Rapporten innehåller flera frågeställningar och använder därför flera olika datakällor och analysenheter (t.ex. individer, företag, fartyg, fartygssegment). I kapitel 2 nedan ges en överblick över vilka datakällor och analysenheter som används i respektive kapitel i rapporten.

2

Data och analysenheter

I rapporten används flera olika datakällor beroende på vad som analyseras. Många av stöden för Covid-19 utgår från hur enskilda företag utvecklats under krisen vilket gör företaget till en naturlig analysenhet. När det gäller fiskets utveckling före- och efter pandemin är dock tillgänglig företagsdata inte tillräcklig då den inte inkluderar år 2020 (senast tillgängliga data är 2019). För att analysera fiskets utveckling under pandemin används istället fångst- och prisdata som baseras på fartygens loggböcker och avräkningsnotor. Rapporten växlar därför mellan olika analysenheter och datakällor. Detta avsnitt ger en överblick över vilken typ av data som används i respektive rapportkapitel. Tabell 1 visar vilka analysenheter som ingår i respektive kapitel (avsnitt) samt vilken data som används.

Företagsdata hämtas från Statistiska Centralbyråns (SCB) register Företagens Ekonomi (FEK) och Företagsregistret. FEK ger information om företagets omsättning och Företagsregistret ger information om bolagsform och näringsgren. Fiskeföretagen är uppdelade i tre olika näringsgrenar baserat på företagets huvudsakliga SNI kod: insjöfiske (SNI-kod 03120), trålredskap i marint fiske (SNI-kod 03111), övrigt marint fiske (SNI-kod 03119). Uppdelningen mellan "trålredskap" och "övrigt marint fiske" innebär att vi kan särskilja mellan storskaligt fiske (trålredskap) och småskaligt fiske med passiva redskap (övrigt fiske).¹ Företagsdata för år 2019 används i kapitel 6.1 för att undersöka olika bolagsformer inom fisket och i kapitel 6.4 för att undersöka företagets omsättningstapp över tiden (mellan år 2009 och 2019).

¹ EU:s definition av småskaligt fiske är "fiske som bedrivs med passiva redskap av fartyg under 12 meter". I SCB:s datamaterial har vi inte information om fartygets längd, vilket gör att definitionen av "småskaligt fiske" inte är helt jämförbar med definitionen som används inom EU.

Tabell 1. Analysenheter och datakällor

Kapitel	Syfte/kommentar	Analysenhet	Insjö/marint	Datakällor
3.1	Flottans ekonomiska bärkraftighet	Fartyg	Insjö/marint	EU:s ekonomiska statistik över fiskeflottan, HaV
3.2	Diversifiering mot andra branscher	Individ	Insjö/marint	SCB (LISA)
4.1 - 4.4	Priser och landningar av viktiga arter	Art	Insjö/marint	Statistiska Meddelanden, data från HaV, Stockholms fiskauktion
4.5	Tappad omsättning 2020	Fartyg	Marint	EU:s ekonomiska statistik över fiskeflottan, HaV
5	Stödmöjligheter	Stöd	-	Stödinformation på hemsidor från regering och myndigheter
6.1	Företagsform	Företag	Insjö/marint	SCB (FEK och LISA)
6.2	Fiskarens ålder	Individ	Insjö/marint	SCB (LISA)
6.3	Fiskesäsong	Fartyg	Marint	Loggbok, prisstatistik
6.4	Tappad omsättning innan pandemin	Företag	Insjö/Marint	SCB (FEK)
7	Stöd inom EHFF	Fartyg	Insjö/marint	Jordbruksverket

Not: SCB är Statistiska Centralbyrån, LISA är Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier, HaV är Havets och Vattenmyndigheten och FEK är databasen Företagens Ekonomi.

Individdata hämtas från SCB:s register LISA (Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier) och är från år 2018. LISA ger information om arbetsinkomster, sysselsättning och yrkesställning (egenföretagare/anställd) inom olika näringsgrenar för samtliga individer i Sverige över 16 år. Denna data används i kapitel 3.2 för att se hur många fiskare som även arbetar inom andra branscher. LISA data används även i kapitel 6.2 för att se andelen unga mellan 18

och 22 år och i kapitel 6.1 för att se vilken typ av sysselsättning (anställning/egenföretagare) som är vanligast inom fisket.

Data på fartygsnivå är från Havs- och vattenmyndigheten och baseras på EU:s datainsamlingsförordning (EU, 2017). Statistiken innehåller information om ekonomiska variabler såsom omsättning och ekonomisk vinst. Denna data används i kapitel 3.1 för att undersöka den ekonomiska bärkraftigheten inom fisket i olika regioner (kuststräckor). Data på fartygsnivå används även för att undersöka tappad omsättning (kapitel 4.5) och säsongsmönster (kapitel 6.3). I analyser på fartygsnivå delas flottan upp i fartyg som använder aktiva redskap (framför allt trål) och passiva redskap (garn och krok, burar, ryssjor). Till detta kommer en kategori som kallas "pelagisk" som är storskaligt fiske efter sill, skarpsill och makrill. Det pelagiska fisket skiljer sig från övrigt fiske genom att fartygen är större och mer industrialiserade och förvaltas med ett eget förvaltningssystem (Regeringens proposition 2008/09:169).

När det gäller utvecklingen av landningar och priser i det marina fisket före och efter pandemin (kapitel 4) används månadsstatistik som publiceras i den officiella statistiken för yrkesfisket (Statistiska Meddelanden). Denna data finns tillgänglig på Havs- och vattenmyndighetens hemsida och innehåller information om värde och vikt för olika arter fångade av svenskt yrkesfiske i olika havsområden.² Havsområdena är västkusten, sydkusten, ostkusten och utlandet. De statistiska meddelandena kommer ut en gång i månaden och vi använder data från januari 2017 till februari 2021 (50 stycken Statistiska meddelanden) för att skapa tidsserier för de viktigaste fiskarterna.

När det gäller insjöfisket (avsnitt 4.4) har vi tillgång till månadsstatistik från Havs- och Vattenmyndigheten över fångster från de fyra stora sjöarna i Sverige (Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren). Den viktigaste insjöfisken är gös som fiskas i Vänern, Mälaren och Hjälmaren. Vi kommer att fokusera på fångad kvantitet och pris på gös. Data över fångade kvantiteter hämtas ur yrkesfiskets journaler och data finns från januari

² Länk till statistiken: <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/data-och-statistik/official-statistik/sm---statistiska-meddelanden.html#h-Yrkesfisketihavet>

2017 till maj 2021. Uppgifter om priser på gös kommer från Stockholms fiskauktion.

Stöd för tillfälligt stillaliggande som ges inom den Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) analyseras i kapitel 7. Detta stöd är specifikt utformat för fisket och baseras i motsats till de generella stöden på enskilda fartyg (istället för företag). Stödet har kopplats till fartygsstatistik vilket gjort det möjligt att se vilken region fartygen har sina hemmahamnar i. Data kommer från Jordbruksverket.

3

Före pandemin – hur stod fisket rustat?

I kapitlet redovisas fiskets ekonomiska bärkraftighet (före pandemin) uppdelat på olika segment inom flottan (3.1), samt i vilken utsträckning individuella fiskare har valt att diversifiera sin verksamhet till andra branscher och hur vanligt det är med diversifiering mot branscher som inte klarat pandemin så väl (3.2). Syftet är att ge en bild av hur robust fiskenäringen är för ekonomiska kriser.

3.1 Skillnad på storskaligt och småskaligt fiske

I AgriFoods rapport *Var är det lönt att fiska – en analys av fisket i svenska regioner* (Waldo och Blomquist, 2020) görs en genomgång av ekonomin för det svenska fisket i marina vatten. Analysen görs på fartygsnivå för olika flottsegment och regioner och är baserad på EU:s ekonomiska statistik över fiskeflottan. Analysen visar att fartyg inom det pelagiska segmentet (storskaligt fiske efter sill, skarpsill och makrill) och fartyg som använder aktiva redskap (trål) generellt har gått ekonomiskt bra under perioden 2008 till 2017. Fartyg som fiskar med passiva redskap (småskaligt fiske med garn och krok) har däremot gått sämre och i princip gjort förluster under hela perioden. Den ekonomiska bufferten för det småskaliga fisket kan därför förväntas vara sämre jämfört med resten av fiskenäringen. Samtidigt visar tidigare forskning att fiskare ofta fortsätter inom näringen även när det går ekonomiskt dåligt (Seara et al., 2017; Schreiber och Gillette, 2021). Andra (icke-finansiella) aspekter av yrket spelar därför en viktig roll för huruvida man väljer att stanna kvar eller lämna näringen.

Bilden ovan ger en aggregerad bild av fiskets ekonomi men i Waldo och Blomquist (2020) görs även en analys av fartygen på regional nivå som

sammanfattas i tabell 2 nedan. I tabellen betyder ”+” ekonomisk vinst och ”-” ekonomisk förlust.

Tabell 2. Översikt över fiskets ekonomi (nettoresultat) i svenska regioner 2008-2017

Region ¹	Aktiva redskap (ej pelagiskt)	Passiva redskap
Norra ostkusten	+	-
Södra ostkusten ²	Få fartyg	-
Sydkusten	-	-
Västkusten	+	+/-

¹ Norra ostkusten (Gävleborg, Norrbotten, Uppsala, Västerbotten, Västernorrland), Södra ostkusten (Gotland, Kalmar, Stockholm, Södermanland, Östergötland), Sydkusten (Skåne, Blekinge), samt Västkusten (Halland, Västra Götaland)

² Redovisar inte aktiva redskap på grund av få observationer

Som framgår av tabellen har fisket med passiva redskap gjort ekonomiska förluster i samtliga regioner utom på västkusten där resultaten är blandade. Framför allt det viktiga fisket med bur efter havskräfta har gått ekonomiskt bra under den studerade perioden. Fiske med aktiva redskap har gått bra i samtliga regioner utom sydkusten där torsk länge varit den dominerande arten. I början av perioden gick trålfisket efter torsk bra, men under senare år har ekonomin försämrats och fisket har gått med kraftiga förluster på grund av den ansträngda situation som torskbestånden i Östersjön befinner sig. Under 2020 och 2021 bedrevs inget riktat fiske efter torsk i östra Östersjön (EU, 2020b).

Allt svenskt fiske i insjöar sker med passiva redskap. Den viktigaste arten är gös vilken fiskas i de flesta sjöar där det bedrivs kommersiellt insjöfiske (Blomqvist och Swahnberg, 2020). Insjöfiskets ekonomi går inte att följa på samma sätt över tiden som det marina fisket eftersom det historiskt inte producerats ekonomisk statistik för insjöfisket. För räkenskapsåret 2018 har emellertid Blomqvist och Swahnberg (2020) samlat in ekonomiska indikatorer för insjöfisket enligt samma metod som

används för det marina fisket inom EU. För 2018 uppvisar insjöfisket ett positivt ekonomiskt resultat i samtliga vattenområden som redovisas (Hjälmaren, Mälaren, Vänern, Vättern, samt Övriga sjöar och vattendrag). Författarna konstaterar därför att den svenska insjöflottan är ekonomiskt hållbar.

Sammanfattningsvis går större delen av det storskaliga svenska fisket med ekonomisk vinst och kan därför förväntas ha byggt upp en viss motståndskraft mot tillfälliga nedgångar i efterfrågan. Undantaget är torskfisket med trål längs sydkusten. Även det småskaliga fisket i framför allt Östersjön har haft sämre ekonomi under senare år.

3.2 Fiskare arbetar även inom andra branscher

I detta avsnitt undersöker vi i vilken utsträckning fiskare har inkomster från andra näringar. Analysen görs på individnivå med data från SCB. Individer som är aktiva i mer än en bransch har troligtvis större möjligheter att undvika minskade inkomster och arbetslöshet om fiskeverksamheten drabbats hårt av Covid-19 pandemin. Vissa andra branscher drabbades dock extra hårt av pandemin, såsom exempelvis hotell, restaurang, kultur och researrangörer. De fiskare som är aktiva inom dessa branscher har sannolikt inte kunna dra nytta av möjligheten att diversifiera sina inkomster utanför fisket.

Tabell 3 ger en överblick över hur vanligt det är med inkomster från andra branscher för fiskare år 2018 för tre näringsgrenar inom fisket (insjöfiske, fiske med passiva redskap och trålfiske). Kolumn 1 visar antal individer som hade inkomster från fisket (huvudinkomst eller sekundär inkomstkälla). Kolumn 2 visar andelen individer som hade inkomster utanför fisket och kolumn 3 visar andelen individer som hade inkomster från hårt drabbade branscher. Vilka branscher som definieras som hårt drabbade baseras på Skatteverket (2020) som sammanställt hur omsättningen i företag inom olika branscher utvecklats under pandemin. Tre branscher har enligt rapporten tappat mer än 20 procent i omsättning

mellan augusti 2019 och augusti 2020: hotell och restaurang (-35 %), ut-
hyrning, fastighetservice, resetjänster (-28 %) och kultur, nöje och fritid
(-25 %).³

Tabell 3. Andel fiskare som har inkomster utanför fisket år 2018

Näringsgren	Antal individer med inkomster från fisket	Andel med in- komster utanför fisket	Andel med inkoms- ter från hårt drab- bade branscher
Insjöfiske	256	0,40	0,11
Passiva redskap, marint fiske	554	0,43	0,11
Trålredskap, marint fiske	930	0,44	0,09
Totalt	1740	0,43	0,10

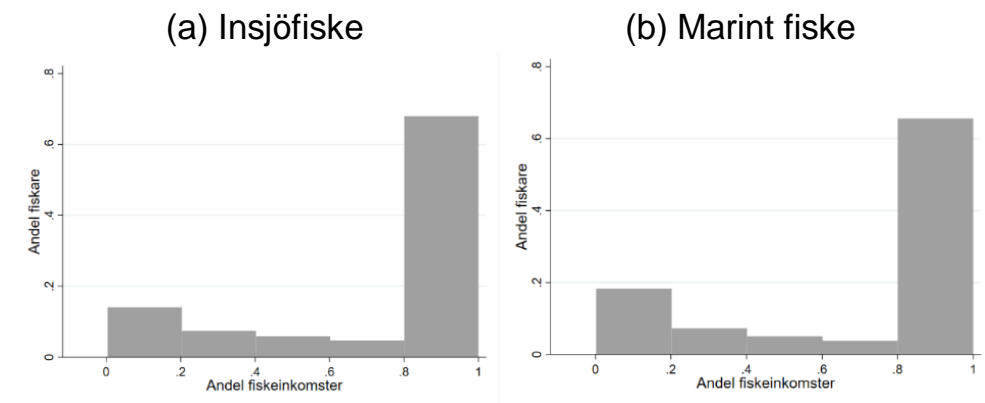
Vi ser att ungefär 40 procent av alla som var sysselsatta inom fisket år 2018 även har inkomster från andra branscher. Detta gäller både insjöfisket och det marina fisket. För Sverige som helhet har cirka 25 procent av alla sysselsatta inkomster från mer än en bransch under 2018 (baserat på 5 siffrig SNI kod). Att ha inkomster från fler branscher är alltså betydligt vanligare inom fisket än inom andra branscher. En möjlig förklaring till detta är att vissa typer av fisken är starkt säsongsb beroende. Tabellen visar också att cirka var tionde fiskare har inkomster från hårt drabbade branscher dvs. branscher som tappat minst 20 procent av omsättningen under covid-19 pandemin.

När det gäller hur stor andel av totala arbetsinkomster som kommer från fisket varierar detta stort mellan individer, från en andel nära noll till ett. Detta illustreras i Figur 1 som visar fiskeinkomsternas andel av totala arbetsinkomster i insjöfisket (panel A) och i det marina fisket (panel B). Vi ser att fördelningarna liknar varandra i stor utsträckning. För

³ Statistiken i Skatteverket (2020) sträcker sig mellan augusti 2019 och augusti 2020 och baseras på SCB:s SNI-koder. Vi definierar en bransch som hårt drabbad om den tappat mer än 20 % i omsättning i genomsnitt under denna period. Tre branscher (SNI-kod huvudgrupp) är enligt definitionen hårt drabbade: SNI I, SNI N och SNI R.

majoriteten av individerna står fiskeinkomster för mer än 80 % av totala arbetsinkomster. Figuren visar också att mellan 10 och 20 procent av individerna endast får en liten del (<20%) av sina arbetsinkomster från fisket.

Figur 1. Andel av arbetsinkomster som kommer från fisket, år 2018.

4

Pandemin – hur påverkades fisket?

I början av pandemins utbrott våren 2020 förändrades de globala marknaderna för fisk och skaldjur dramatiskt. Efterfrågan från restaurang- och besöksnäringen minskade över hela världen medan efterfrågan på konserverad och fryst fisk ökade (OECD, 2020). Men skillnaderna var stora för olika typer av produkter och i olika regioner. I en del fall ersattes försäljning till restauranger och besöksnäring med direktförsäljning till konsumenter. I andra fall stannade yrkesfiskarna i hamnarna vilket gjorde att fisket minskade dramatiskt, så var det till exempel i Frankrike och i medelhavsländerna. I andra länder fortsatte fisket som vanligt, vilket var fallet i Norge och Ryssland (OECD, 2020). I det här avsnittet fokuserar vi på svenskt yrkesfiske och undersöker landningar och priser på de viktigaste arterna som fångas av svenska yrkesfiskare.

Arterna från det marina fisket delas in i tre huvudsakliga kategorier: vitfisk, pelagiska arter och skaldjur. Vitfisk som analyseras är torsk och gråsej. Pelagiska arter finns i kategorierna konsumtionssill, skarpsill, makrill och foderfisk. Skaldjur är havskräfta och kokräka. Dessa åtta kategorier stod för 92 procent av landningsvärdet från svenskt marint fiske år 2020 (HaV, 2021). Vi undersöker också marknaden för gös, som är den viktigaste arten för svenskt insjöfiske.

För att få en överblick av fiskets utveckling under pandemin jämfört med en tidigare period följer vi utvecklingen från januari 2017 till februari 2021. Vi kommer att undersöka landningar och priser för de olika fiskarterna. Landningarna visar hur yrkesfiskets aktivitet har utvecklats och priserna visar hur marknader har reagerat på förändringar i efterfrågan och utbud. Marknaden för fisk och skaldjur är i många fall internationell och därför styrs priserna även av vad som händer utanför Sve-

rige. I de fall där den utländska marknaden är intressant har vi sökt information om utvecklingen på den internationella marknaden. Många fartyg inom den svenska fiskeflottan fiskade efter mer än en art under ett år. De fiskare som haft möjlighet att växla sitt fiske till arter som gått relativt sett bra kan kompensera eventuell minskning i efterfrågan på andra arter. För att se hur pandemin slagit på fartygsnivå görs en analys av hur många fartyg som har fått kraftiga minskningar i omsättningen under pandemiåret 2020 jämfört med tidigare år (kapitel 4.5).

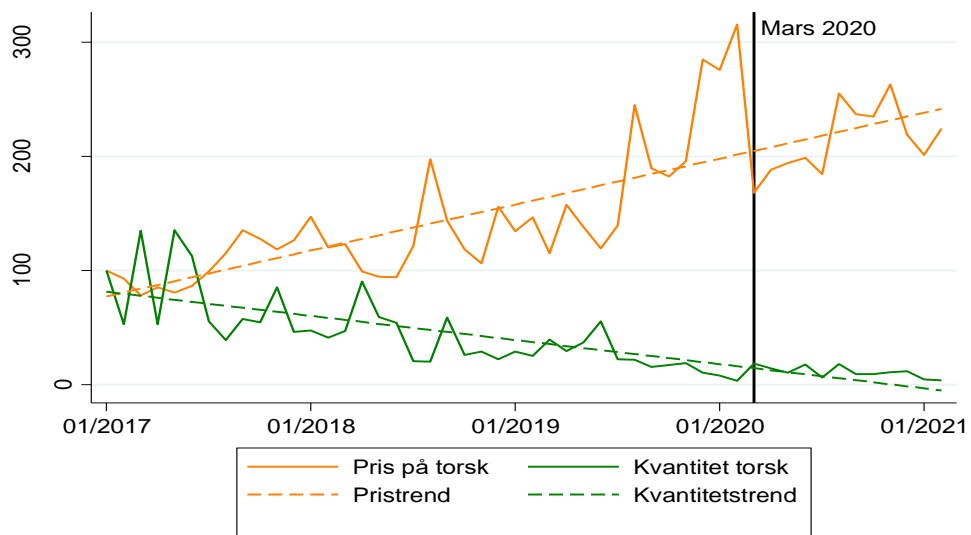
Det är naturligtvis inte så att alla förändringar under perioden efter mars 2020 är relaterade till pandemin. Andra faktorer som påverkar fisket kan göra att 2020 har sett annorlunda ut. En viktig faktor som påverkar storleken på landningarna är storleken på de kvoter för olika fiskarter som Sverige har tillgång till. I denna studie har vi inga möjligheter att göra en statistisk analys av alla faktorer som kan ha påverkat yrkesfisket under pandemin. Vi kombinerar därför våra dataanalyser med kvalitativ information om fiskets utveckling från bland annat myndigheter, producentorganisationer och media.

4.1 Minskat torskfiske kopplat till biologi snarare än pandemi

De viktigaste vitfiskarterna för svenskt fiske är torsk och gråsej. Tillsammans stod dessa arter för cirka 5 procent av värdet från det marina fisket 2020. Torsken var tidigare en mycket viktig art för svenskt fiske men de torskbestånd som svenska yrkesfiskare fiskar på är numera små. När det gäller torsken i östra Östersjön har kvoterna minskat från cirka 37 000 ton 2017 till cirka 3 600 ton 2021 (ICES, 2021). Internationella havsforskningsrådet (ICES) har rekommenderat fiskestopp sedan 2020 (ICES, 2021). Likaså rekommenderas fiskestopp för fisket i Kattegatt 2021 och kvoten där var betydligt mindre för 2020 än tidigare år (130 ton år 2020 jämfört med 567 ton 2019 till exempel) (ICES, 2020). Torsken stod ändå för den största delen av den vitfisk som landades 2020 och utgjorde 3,1 procent av det totala landningsvärdet från svenskt marint fiske.

Figur 2 visar kvantitet och pris för landningar av torsk från svenska yrkesfiskare för varje månad från och med januari 2017 till och med februari 2021. Både kvantiteter och priser är omräknade till ett index som startar på 100 i januari 2017. Fördelen med ett index är att vi kan ha kvantiteter och priser i samma figur. De streckade linjerna visar den långsiktiga trenden. För att undersöka om något ser annorlunda ut efter pandemins utbrott har vi lagt in en lodrät linje som indikerar mars 2020.

Figur 2: Landningar av torsk från svenska yrkesfiskare, kvantitet och pris. Index=100 för januari 2017.

Figur 2 visar att landningarna av torsk har minskat under senare år. Även för perioden efter mars 2020 fortsätter landningarna att uppvisa en nedåtgående trend. Trenden är troligtvis inte kopplad till Covid-19 utan är del av en långsiktig trend med minskade landningar relaterade till ovan nämnda biologiska faktorer. Detta stöds av ett statistiskt test av trenden under de två tidsperioderna som visar att det inte går att säga att tidsperioden efter mars 2020 ser annorlunda ut.

Vi ser att priserna faller kraftigt i mars 2020. Priser på torsk är normalt sett högre under årets första två månader och faller framåt våren. Men 2020 ser prisfallet för mars månad ovanligt stort ut. Däremot bibehålls den mer generella uppåtgående trenden för priset också under perioden

efter mars 2020. Detta stöds av vårt statistiska test, dvs. det har inte skett en signifikant förändring i den långsiktiga prisutvecklingen efter mars 2020. Priser på svensk torsk styrs av den internationella marknaden (Waldo och Blomquist, 2021) och på denna har priserna visat en uppåtstående trend de senaste åren (White m.fl., 2020). Analyser av hur Covid-19 påverkat den internationella europeiska marknaden pekar på att priset på färsk torsk påverkats negativt medan priserna på fryst torsk inte påverkats av Covid-19 (White m.fl., 2020). Eftersom vi endast ser landningar av torsk vid kaj i vårt datamaterial ser vi inte om priser på fryst och färsk torsk skiljer sig åt för svenska fiskare. Sveriges fiskares producentorganisation menar att priset på färsk torsk föll något under våren 2020 på grund av pandemin (personlig kommunikation Fredrik Lindberg, 2021-06-21). Liksom på den internationella marknaden tycks alltså priserna på färsk torsk i Sverige ha påverkats initialt av pandemin.

Vi kan inte visa att kvantiteterna av gråsej är signifikant annorlunda efter mars 2020 (visas inte i någon figur). När det gäller priserna för gråsej indikerar vårt statistiska test att dessa generellt sett är lägre under perioden mars 2020 till februari 2021 än vad som kan förväntas utifrån den uppåtstående trend som funnits sedan januari 2017. Gråsej är till viss del ett substitut till torsk och FAO rapporterar att en del europeiska konsumenter som fått sämre ekonomi har ersatt torsk med gråsej under pandemin eftersom denna fisk är billigare (FAO, 2020). Om detta också skett i Sverige borde priserna på gråsej ha ökat snarare än minskat. En representant från Sveriges fiskares producentorganisation menar att priserna i Sverige sjönk under våren och sommaren 2020 och att priset på gråsej normalt sett brukar vara mer stabilt (personlig kommunikation Peter Ronelöv Olsson, 2021-06-21). Vi drar slutsatsen att priserna på gråsej troligtvis påverkades i viss mån av pandemin.

4.2 Ökade priser på pelagiska arter även under 2020

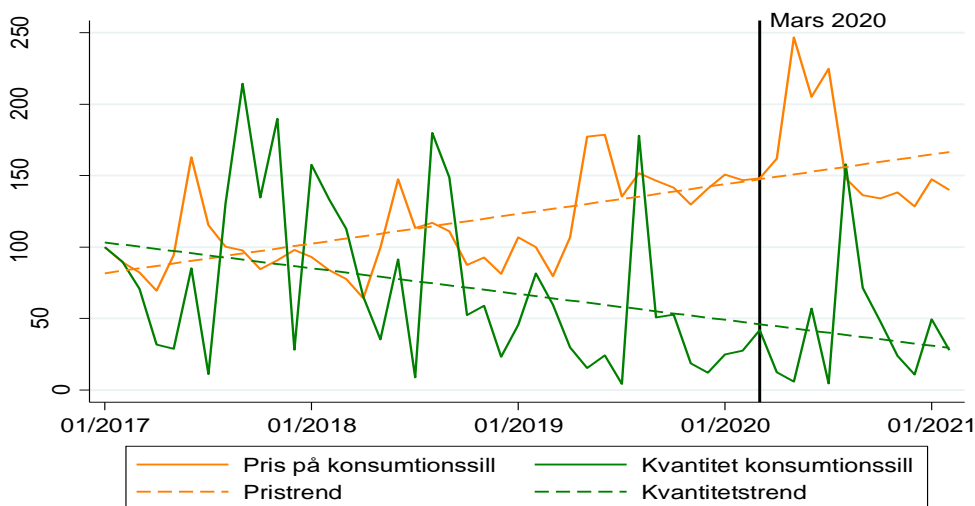
Pelagiska arter finns i kategorierna konsumtionssill, skarpsill, makrill och foderfisk. Tillsammans stod dessa kategorier för 53 procent av värdet från det marina fisket 2020. Foderfisket stod för den största delen med hela 31 procent av intäkterna från svenskt yrkesfiske men även konsumtionssillen var viktig och stod för cirka 20 procent.

Kvantiteten konsumtionssill visar en nedåtgående trend under hela tidsperioden. Perioden efter mars 2020 skiljer sig inte från den tidigare perioden när det gäller den nedåtgående trenden för landad kvantitet. Trenden kan kopplas till de svenska kvoterna för sill som har minskat under 2019 och 2020. När det gäller priser på konsumtionssill ser vi en ökning sedan januari 2017. Om vi tittar mer noga på 2020 ser vi att priserna faller tillbaka till 2019-års nivå under den senare delen av året. Vårt statistiska test tyder också på att priset på konsumtionssill betar sig annorlunda under 2020. Men resultatet ska tolkas med försiktighet eftersom tidsperioden efter mars 2020 är kort. Klart är att priserna på konsumtionssill i genomsnitt var högre under 2020 än under tidigare år vilket också var fallet på den internationella marknaden (FAO, 2021). FAO (2021) menar att priserna på konsumtionssill har stigit på den internationella marknaden sedan 2014 och var högre än någonsin under 2020. Den internationella marknaden är viktig för svensk konsumtionssill, exempelvis så landades ungefär hälften av fångsten i utlandet 2020. De priser vi ser för svenskt yrkesfiske styrs därför i stort sett av priserna på den internationella marknaden och prisuppgången under 2020 för svenskt fiske följer priset på den internationella marknaden.

Den foderfisk som fångas av svenska fiskare är främst sill, skarpsill och tobis och den mängd som fångas styrs av den tillgängliga kvoten för Sverige. Foderfisk används till vattenbruk och i djuruppfödning och marknaden är del av en större marknad för fodermjöl (framförallt sojamjöl) (Kristoffersson och Andersson, 2006). De priser som svenska fiskare får påverkas därför av det som händer på den internationella marknaden för foderfisk. Enligt FAO har den globala produktionen av fiskmjöl och fiskolja varit mindre 2020 än 2019. En bidragande orsak var att produktionen av fiskmjöl i Peru för den kinesiska marknaden minskade kraftigt i början av pandemin och att priserna därför steg på världsmarknaden. Beredningsindustrin i Peru stängde ned mellan 16 mars och 11 maj för att skydda personal från smitta (OECD, 2020). Produktionen av fiskmjöl i norra Europa ökade däremot under första halvåret 2020 (FAO, 2021). Även i vår statistik över foderfisk som landas av svenska fiskare ser vi att priset stiger efter mars 2020 (se figur nedan). Vid en jämförelse mellan månaderna april-juni 2020 med samma månader

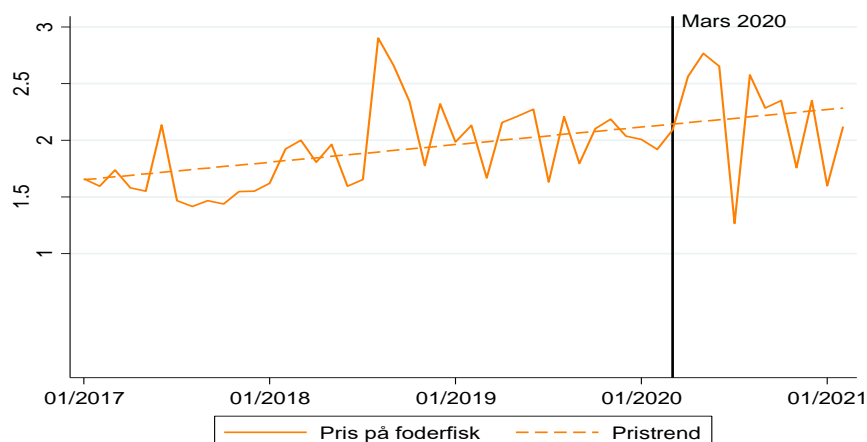
2017, 2018 och 2019 ligger priserna högre under 2020. Detta var inte fallet för månaderna januari, februari och mars. Om vi däremot studerar hela perioden efter pandemiutbrottet i Europa (fram till februari 2021) fortsätter trenderna för både kvantitet och pris som före pandemin (bekräftas också av ett statistiskt test av trenderna). Sweden Pelagic Federation har själva inte kopplat prisutvecklingen för foderfisk till covid-utbrottet (personlig kommunikation Anneli Rosell, 2021-06-07). Det är möjligt att pandemin i viss mån kan ha påverkat priserna på foderfisk från svenska fiskare positivt under våren 2020 men effekten var i sådana fall kortvarig.

Figur 3: Landningar av konsumtionssill och pris. Index=100 för januari 2017.

Mängden skarpsill (visas ej i figur) som landas av svenska fiskare visar en nedåtgående trend under hela perioden och vårt statistiska test visar att den sista perioden inte skiljer sig signifikant från föregående period. Priserna ökar generellt sett mellan januari 2017 och februari 2021. Eftersom skarpsill inte fiskas under alla månader finns inte priser för vissa månader vilket gör det svårt att statistiskt testa om priserna ser annorlunda ut efter mars 2020.

Figur 4: Betalning till yrkesfiskarna för foderfisk (kr/kg).

Notera: I denna figur visas priset på foderfisk (ej index).

Makrillfisket (visas inte heller i figur) äger rum på sommaren från maj till september/oktober och kan variera mycket från år till år beroende på makrillens rörelser i havet. Hösten 2019 var makrillfångsterna till exempel exceptionellt stora, bara i oktober fångades 738 ton makrill av svenska fiskare (kan jämföras med att högsta månadsfångsten 2017 som var 76 ton i maj). Men när det gäller perioderna före och efter mars 2020 går det inte att visa (med ett statistiskt test) att perioden efter mars 2020 har en avvikande trend vare sig när det gäller kvantiteter eller priser.

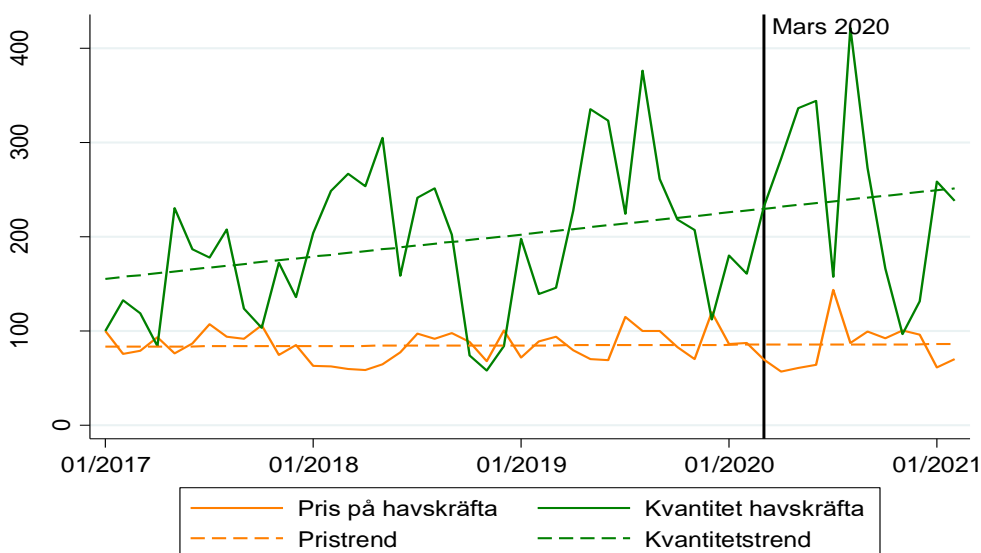
Sammantaget ser vi att de trender som fanns före pandemin i stort sett fortsätter att gälla även under pandemin för de pelagiska arterna. Det går inte att se att priser eller kvantiteter skulle ha påverkats negativt av pandemin.

4.3 Fallande priser på skaldjur i början av pandemin

De viktigaste skaldjursfiskerna i Sverige är havskräfta och kokräka. Havskräfta stod för 19 procent av värdet av svenska landningar 2020 och kokräka stod för 16 procent. När vi jämför perioden före och efter mars 2020 ser vi totalt sett inga skillnader vare sig när det gäller kvantiteter eller priser för havskräftan. Mängden havskräfta som fångas ökar

under perioden och vi kan inte se att perioden efter mars 2020 skiljer sig från perioden före (bekräftas av ett statistiskt test av trenden). Vi noterar att den svenska kvoten för havskräfta var betydligt större än den fiskade kvantiteten under hela den period som vi studerar. 2020 fiskades exempelvis 38 procent av den kvot som Havs- och Vattenmyndigheten rapporterade som tillgänglig för svenska fiskare i Västerhavet. Enligt Sveriges fiskares producentorganisation är fiske efter havskräfta begränsat av naturförhållanden (burfiske kräver viss typ av botten) och bristande investeringsvilja (oviss framtid för trålfiske) (personlig kommunikation Peter Ronelöv Olsson, 2021-06-21).

Figur 5: Landningar av havskräfta och pris. Index=100 för januari 2017.

I figur 5 ser vi att priserna är lägre än de varit på länge under våren 2020 då priserna ligger under trendlinjen i mars, april, maj och juni 2020. Genomsnittspriset på havskräfta var också lägre under våren 2020 än under våren 2019. I april 2020 var till exempel priset 71 kronor per kilo jämfört med 99 kronor per kilo i april 2019.

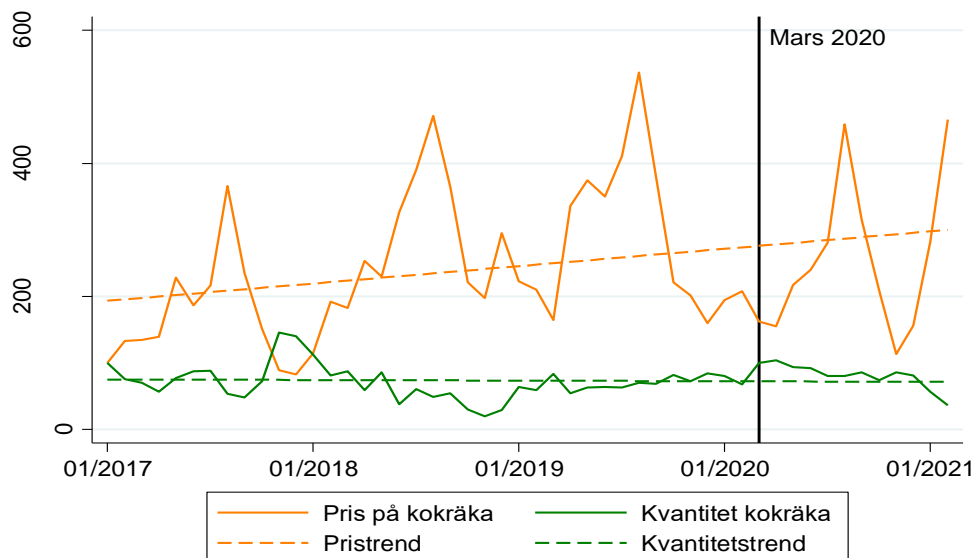
I slutet av april införde näringen ett ransoneringssystem för att undvika att havskräfta blev osåld på marknaden. Det går inte att se i statistiken att ransoneringen skulle ha minskat den mängd kräfta som såldes på

den svenska marknaden. Tvärtom, så är mängden havskräfta större under våren 2020 (mars-juni) jämfört med vårarna 2017, 2018 och 2019. 2020 landas 587 ton havskräfta under dessa fyra månader, jämfört med 506 ton 2019, 483 ton 2018 och 304 ton 2017. Företrädare för Sveriges fiskares producentorganisation menar att de lade ransoneringen ganska högt, syftet var att få de största aktörerna att fiska lite mindre och att stoppa fiske under helgerna. Producentorganisationen tror att fisket hade kunnat vara ännu större om man inte haft någon ransonering (personlig kommunikation Fredrik Lindberg, 2021-06-21).

Ransoneringssystemet togs bort i slutet av juni och i början av augusti bedömde näringen att situationen var mer normal igen (personlig kommunikation Fredrik Lindberg, 2021-06-21). Exporten hade kommit igång igen och den inhemska efterfrågan hade ökat under sommaren då fler än vanligt hade semester i Sverige. Detta syns i prisstatistiken då det genomsnittliga priset på havskräfta var exceptionellt högt i juli 2020 jämfört med tidigare år. Kilopriset i juli 2020 var 180 kronor per kilo jämfört med 144 kronor per kilo i juli 2019. Dessutom var mängden kräftor till försäljning mindre i juli 2020 än under juli tidigare år vilket också kan ha höjt priserna. Vi ser att genomsnittspriset på havskräfta är något lägre i augusti 2020 än under tidigare år (exempelvis 109 kronor per kilo jämfört med 125 kronor per kilo 2019). I september och oktober var priserna återigen ungefär desamma som under tidigare år.

Figur 6 visar hur kvantiteter och priser för kokräka utvecklats under perioden januari 2017 till februari 2021. Den mängd kokräka som landas i Sverige har varit ganska stabil under perioden och vårt statistiska test ger inga indikationer på att trenden ser annorlunda ut efter mars 2020. Det finns ingen tydlig nedgång i mängden kokräka som säljs i Sverige. När det gäller priser på kokräka ser vi däremot ett tydligt mönster av ökande priser (med toppar i augusti varje år) fram till 2020. Under 2020 ökar inte priserna längre och vårt statistiska test visar att perioden efter mars 2020 uppvisar lägre priser för kokräkor än vad som kan förväntas.

Figur 6: Landningar av kokräka, antal ton och pris per kilo. Index=100 för januari 2017.

När vi tittar närmare på månaderna april-augusti 2020 ser vi att priserna är lägre än under motsvarande månader 2019. Till exempel är genomsnittspriset i april 2020 141 kronor per kilo jämfört med 305 kronor per kilo året innan. I början av 2020 (januari-mars) är priserna på räkor däremot ungefär desamma som under början av 2019. Sveriges fiskares producentorganisation menar att priserna på räkor nog varit något lägre under 2020 men de menar samtidigt att kokräka är mindre känslig för förändringar i efterfrågan från restaurang- och besöksnäring (som drabbats hårt av pandemin) än havskräftor eftersom en hel del kokräka säljs i detaljhandeln (personlig kommunikation Peter Ronelöv Olsson, 2021-06-21).

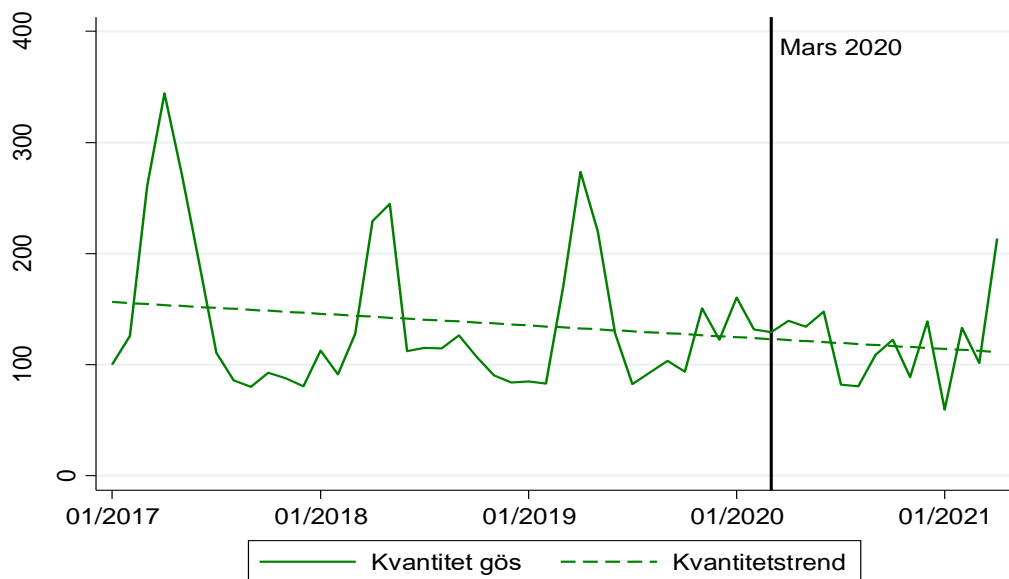
Sammanfattningsvis drar vi slutsatsen priserna på skaldjur påverkades av pandemin, åtminstone under våren 2020. På lite längre sikt är effekterna av pandemin troligtvis mindre.

4.4 Gösfisket minskade i början av pandemin

Den ekonomiskt viktigaste arten i det svenska insjöfisket är gös som stod för 48 procent av försäljningen av insjöfisk 2017. Gös riktar sig

framförallt till restaurangmarknaden och en stor del av den gös som fiskas i Sverige exporteras till andra europeiska länder (Hammarlund m.fl. 2021). Figur 7 visar landningar av gös från tre svenska sjöar (Hjälmarens, Mälaren och Vänern) mellan januari 2017 och april 2021. De tre sjöarna stod för 88 procent av de rapporterade göslandningarna från yrkesfisket i Sverige 2020.

Figur 7: Landningar av gös. Index=100 för januari 2017.

Gösfisket i de tre stora sjöarna visar ett tydligt säsongsmönster där fisket är större under månaderna mars, april och maj. I diagrammet syns det som toppar år 2017, 2018 och 2019. Under 2020 finns ingen topp. Det är tydligt att gösfisket var mycket mindre under våren 2020 än förväntat. I början av april 2020 rapporterar media att försäljningen på Stockholms fiskauktion (där majoriteten av gösen säljs) har minskat kraftigt och fiskarna har uppmanats att dra ned på fisket. Priserna har också sjunkit. Ett försök gjordes att sälja gösen till lokala dagligvarukedjor men det misslyckades (Augustsson, 2020).

På lite längre sikt går det inte att visa att gösfisket minskade i någon större utsträckning. Under sommaren återhämtade sig marknaderna då uteserveringarna öppnade upp i Sverige och i de viktiga exportländerna

(Tyskland, Nederländerna och Belgien) (personlig kommunikation Bengt Ove André, 2021-06-18). Under årets övriga månader är kvantiteterna ungefär lika stora som under föregående år och om man tittar på hela perioden efter mars 2020 ser den ut ungefär som den tidigare perioden (också enligt ett statistiskt test av trenden). Att vårfisket var förhållandevis litet 2021 berodde på att isen på sjöarna var tjock och försvårade fisket (personlig kommunikation Bengt Ove André, 2021-06-30).

Statistik över priser på gös kommer från Stockholms fiskauktion (eftersom detta bara är en del av den svenska marknaden för gös redovisar vi inte dessa data i figur 7). Marknaden för gös är dock integrerad i Sverige och sannolikt också i Europa (Hammarlund m.fl., 2021) så rimligtvis kan enskilda uppköpare inte ha priser som skiljer sig stort från varandra. Genomsnittspriset på gös är lägre i april 2020 (54 kronor per kilo på Stockholms fiskauktion) än året innan (67 kronor i april 2019) men redan i maj är skillnaden mindre (82 kronor per kilo jämfört med 86 kronor året innan). I juli och augusti 2020 är priserna däremot högre än under någon annan månad i vårt datamaterial.

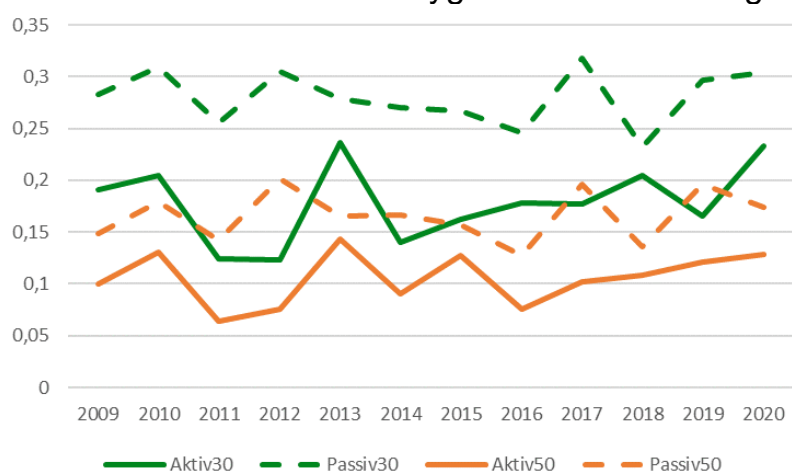
Sammanfattningsvis ser vi att vårfisket av gös är betydligt lägre under våren 2020 jämfört med tidigare år, vilket sammanfaller med minskad efterfrågan från restaurangnäringen i Sverige och utomlands. Under sommaren och hösten återhämtar sig marknaden och både priser och kvantiteter återgår till nivåer som är jämförbara med tidigare år.

4.5 Omsättningen för fiskefartyg var lägre under 2020

Detta avsnitt skiftar fokus från arter till fartyg eftersom många fartyg fiskar efter mer än en art. Fokus i framställningen är hur vanligt det är historiskt för fartyg att tappa 30-50 procent av sin omsättning (mätt som fångstens värde, dvs. värdet på fisken när den säljs till första mottagare) och om andelen fartyg med höga omsättningstapp skiljer sig 2020 jämfört med tidigare år. Nivåerna för omsättningstapp följer hur stöd till enskilda firmor och handelsbolag är utformade (omsättningsstöd och omställningsstöd, se kapitel 5). I statistiken ingår fartyg med minst 180 tkr i fångstvärde vilket också baseras på stödets utformning. Figur 8

visar hur stor andel av fartygen som under 2009 till 2020 har tappat minst 30 respektive 50 procent av det infiskade värdet mellan två år. Figuren är uppdelad på fartyg inom aktivt och passivt fiske (pelagiska fartyg ingår ej).

Figur 8. Andel företag som tappat minst 30 respektive 50 procent av det infiskade värdet. Fartyg med värde av fångster > 180 tkr.

Som framgår av figuren är andelen fartyg som tappat 30 respektive 50 procent av det infiskade värdet högt 2020 jämfört med andra år, men skillnaden är inte påtaglig. Både för 30 och 50 procents tapp finns andra år med högre andelar under den studerade perioden. Ett exempel är 2017 vilket skulle kunna förklaras med att det infördes möjligheter att överföra kvoter mellan fartyg detta år (demersala systemet) och vissa fartyg därför endast nyttjats marginellt (så kallade kvotbåtar).

Utvecklingen av fisket under pandemin kan slå olika i olika regioner beroende på vilka arter som är viktiga inom det regionala fisket. Tabell 4 visar hur stor andel av fartygen som tappat 30 respektive 50 procent av fångstvärdet uppdelat per region. Regionerna är definierade som Norra ostkusten (Gävleborg, Norrbotten, Uppsala, Västerbotten, Västernorrland), Södra ostkusten (Gotland, Kalmar, Stockholm, Södermanland, Östergötland), Sydkusten (Skåne, Blekinge), samt Västkusten (Halland, Västra Götaland).

Tabell 4. Tappad omsättning per region som andel av alla fartyg som fiskat >180 tkr

	Norra ostkusten	Södra ostkusten	Sydkusten	Västkusten
Antal fartyg 2020	49	12	34	225
> 30 % tapp				
Medel 2009-2019	22%	36%	33%	16%
Min	7%	14%	18%	10%
Max	36%	56%	51%	20%
2020	25%	50%	62%	24%
> 50 % tapp				
Medel 2009-2019	11%	20%	18%	8%
Min	2%	5%	10%	4%
Max	17%	38%	33%	11%
2020	12%	33%	29%	8%

Som framgår av tabellen är andelen fartyg som tappat omsättning generellt sett högre 2020 än ett genomsnittligt år för samtliga regioner. Samtidigt är andelen 2020 i de flesta fall inte unik utan liknande tapp har noterats tidigare under den studerade perioden. Noterbart är att andelen som tappar omsättning är avsevärt större längs sydkusten och södra ostkusten jämfört med övriga kuststräckor. Detta gäller både ett "normalår" och under 2020. En möjlig förklaring är regionala skillnader i flottan och förvaltningen (t.ex. torskbeståndens utveckling) och inte enbart i skilda effekter av Covid-19. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att en fiskare kan ha flera fartyg och bedriva olika mycket fiske med de olika fartygen mellan åren vilket kan ge större fluktuationer i fartygens omsättning jämfört med vad fiskeföretaget faktiskt upplever aggregerat över alla dess fartyg.

4.6 Totalt sett har fisket påverkats ganska lite av pandemin

Sammanfattningsvis tycks det som att Covid-19 haft en liten påverkan på svenskt fiske totalt sett. På lite längre sikt (fram till februari 2021) är det svårt att se att pandemin skulle ha påverkat kvantiteter och priser för många av de fiskarter vi undersöker på ett avgörande sätt. När det gäller pelagiska arter har priserna fortsatt att öka under pandemin. Färsk torsk och gråsej har haft något lägre priser efter mars 2020 medan fryst torsk troligtvis inte påverkats. Vi ser att priserna faller på skaldjursmarknaderna, särskilt i början av pandemin. Havskräfta och kokräkor (som är mer beroende av hotell- och besöksnäringen) uppvisade lägre priser under våren 2020 än under våarna 2017- 2019. När det gäller insjöfisket ser vi framförallt att det gösfiske som normalt sett är stort under våren var betydligt mindre under våren 2020. I början av pandemin påverkades även priserna på gös negativt men har därefter återhämtat sig. Andelen fartyg som tappat 30 respektive 50 procent av omsättningen är hög 2020 jämfört med tidigare år, men inte extremt. Högsta andelarna finns på sydkusten och södra ostkusten.

.

5

Stöd under pandemin

Fiskeföretag som drabbats av effekterna av Covid-19 har kunnat söka ett flertal stöd för att klara krisen. De flesta av dessa stöd är generella för alla näringar, men det finns även specifika stöd för fisket genom Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF).

Nedan beskrivs kortfattat de stöd som företagen inom de analyserade näringarna kunnat ta del av.⁴ Informationen är hämtad från Regeringens (Regeringen, 2021) och Tillväxtverkets, (Tillväxtverket, 2021), och Jordbruksverkets (Jordbruksverket, 2021) hemsidor.

5.1 Generella statliga stöd

Många av stöden är utformade med olika regler för olika perioder. Dessa perioder är ofta mycket korta och sträcker sig från någon till några månader. I redovisningen nedan ger vi ett detaljerat exempel för omsättningsstödet till enskilda näringsidkare, men för de övriga stöden redovisas endast sammanfattande information kring olika stödnivåer för olika perioder.

Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag. Detta är utformat som två olika stöd som båda har som syfte att stötta enskilda näringsidkare och handelsbolag eftersom de inte kunnat dra nytta av många av de övriga stödåtgärderna. Eftersom handelsbolag är relativt ovanligt inom fisket beskrivs stödet för enskilda näringsidkare. Stödet

⁴ Utöver detta fanns i början av 2021 ett antal stöd som i varierande grad kan vara aktuella för fisket: Nedstängningsstöd för företag som tvingas stänga på grund av beslut inom ramen för pandemilagen, Tillfällig rabatt för hyreskostnader i utsatta branscher, Tillfälligt slopad förmånsbeskattning för gåvor till anställda, Utökade lånemöjligheter för företag via Almi, EKN och SEK, Ökat utrymme för Almi Invest att vara aktiv investerare i innovativa företag, Ökad investeringskraft för Almi Invest, och Skattereduktion för investeringar i inventarier.

bygger på att företaget redovisar en minskad omsättning, så kallat omsättningstapp. Minsta omsättningstapp för att kunna söka stödet och det faktiska stödbeloppet beror på vilken stödperiod man ansöker för. Tabell 5 visar de regler som gällde för respektive period. Till detta kommer olika regler kring minsta omsättning inom företaget under 2019 för att vara aktuell för stöd. Detta varierar mellan 180 och 200 tkr.

Tabell 5. Stöd för tappad omsättning under 2020 per period för enskilda näringsidkare.

Period	Minsta omsättningstapp för att få stöd. Jämförelsen är med motsvarande period 2019	Stöd som % av omsättningstapp
Mars-april	30 %	75 %, max 120 tkr
Maj	40 %	75 %, max 120 tkr
Juni – juli	50 %	75 %, max 120 tkr
Augusti - oktober	40 %	75 %, max 72 tkr
November – december	30 %	90 %, max 48 tkr

Omställningsstöd till företag baserat på omsättningstapp. Stödet kan sökas av företag som tappat 30-50 % av omsättningen beroende på stödperiod och täcker 70-90 % av företagets fasta kostnader (t.ex. hyra). Enskilda näringsidkare och handelsbolag kan söka både omställningsstöd och omsättningsstöd men för omsättningsstöd krävs att man räknar av eventuella omställningsstöd man fått.

Korttidspermittering för minskade lönekostnader. Stödet innebär att anställda går ner i arbetstid med maximalt 80 % men ändå får behålla en stor del av sin lön. Arbetsgivaren får stöd för 75 % av lönekostnaden för den minskade arbetstiden. Stödet avser de som varit anställda vid den så kallade jämförelsemånaden vilken infaller 3 månader före ansökan inkom eller 3 månader före första månad stödet avser.

Utökat statligt ansvar för sjuklönekostnader. Stödet innehåller ett antal åtgärder med syfte att ersätta arbetsgivare och företag för högre sjuklönekostnader under pandemin än vad som annars är normalt.

Anstånd med skattebetalningar. Företag kan få anstånd med betalning av arbetsgivaravgifter, samt preliminär skatt på lön och moms.

Statlig lånegaranti till små och medelstora företag. Staten garanterar 70 procent av nya lån som banker ger till företag inom det så kallade kreditgarantiprogrammet Företagsakuten. Syftet är att genom lånefinansiering undvika att företag lägger ner till följd av likviditetsproblem.

Sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga. Arbetsgivaravgifterna för personer mellan 18 och 23 år sänks från 31,42 till 17,73 procent under perioden januari 2021 till mars 2023. Syftet är att motverka pandemins negativa konsekvenser för unga på arbetsmarknaden.

5.2 Specifikt stöd till fiske från EHFF

I april 2020 gjordes det möjligt att stödja fiske och vattenbrukssektorerna inom ramen för EHFF (EU, 2020). Sverige har infört ett stöd för tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet kopplat till Covid-19 (SFS 2020:720). Stödet kan sökas av fiskelicensinnehavare i både marint- och insjöfiske och kan ges för perioden 16 juni - 31 december 2020. Stödet beviljas per fartyg (inte företag), men ges inte till fartyg inom det pelagiska segmentet och inte till fartyg över 24 meter. För att kunna bli beviljad stöd krävs dessutom en viss historisk aktivitetsgrad (minst 120 dagars fiske under 2018-2019) samt att det inte råder fiskestopp av andra anledningar. Stödet kan sökas för elva i förordningen specificerade perioder som är mellan cirka två veckor och en månad var (SFS:765).

Stödets storlek beräknas utifrån schabloner baserat på fartygets längd, vilken art man huvudsakligen fiskar efter, och vilken period man söker för. I ett exempel Jordbruksverket presenterar ger stödet drygt 26 000 kr för att under juli månad upphöra med burfiske efter havskräfta med ett fartyg 0-12 meter (Jordbruksverket, 2021).

5.3 Stöd som vi analyserar

Även om de flesta generella stöd är tillgängliga för fiskeföretag har vi valt att fokusera analyserna på ett fåtal av dem där det i dagsläget går att få fram information om näringarna som matchar kriterier i stöden. De valda stöden är korttidspermitteringar, omsättningsstöd till enskilda näringar och handelsbolag, omställningsstöd, samt sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga. I analysen ingår även de EHFF stöd som ges specifikt till fiskenäringen.

6

Generella stöd – relevanta för fisket?

Som nämnts ovan är företagets bolagsform avgörande för vilken typ av stöd som kan sökas. Exempelvis riktar sig många stöd till företag som har anställda (stöd för sjuklönekostnader, korttidspermittering, sänkt arbetsgivaravgift till unga, etc.). Fiskare som bedriver sin verksamhet som enskild näringsverksamhet eller handelsbolag (egenföretagare) är inte anställda i sitt eget bolag och har därför inte möjlighet att söka dessa stöd om man inte har andra anställda i företaget. Andra stöd, såsom omsättningsstödet, kan endast sökas av företag registrerade som enskild firma eller handelsbolag. I detta kapitel tittar vi närmare på fiske-näringsens struktur när det gäller antal företag och sysselsättning inom olika bolagsformer (avsnitt 6.1) och andelen sysselsatta som kvalificerar sig för stöd till sänkt arbetsgivaravgift för unga (avsnitt 6.2). Avsnitt 6.3 diskuterar säsongeffekter inom fisket och hur det kan påverka möjligheten att få stöd till korttidspermittering, vilket baseras på anställning under en viss referensmånad. Avslutningsvis undersöker avsnitt 6.4 hur stor andel av fiskeföretagen som kvalificerar sig för omsättningsstödet givet gränsvärdet på 180 tusen kronor i omsättning 2019. Avsnittet undersöker även fiskeföretagens omsättning historiskt och hur vanligt det är att tappa en stor del av omsättningen (observera att analysen är på företagsnivå vilket matchar stödets utformning och inte på fartygsnivå som i kapitel 4.5).

6.1 Enskilda firmor är vanliga inom yrkesfisket

Tabell 6 visar antal företag år 2019 som är registrerade som aktiebolag, enskild firma och handelsbolag, och har en omsättning över noll kronor. Tabellen visar antalet företag uppdelat på tre olika typer av fiskeaktiviteter baserat på företagets SNI kod och antalet företag i Sverige totalt.

Andelen företag inom en viss bolagsform redovisas i kursiv stil (uttryckt i procent).

Tabell 6. Antal företag i fisket och i Sverige totalt uppdelat på bolagsform, 2019

Näringsgren	Bolagsform			Totalt
	Aktiebolag	Enskild företagare	Handelsbolag	
Insjöfiske	30	139	13	182
<i>andel</i>	<i>16%</i>	<i>76%</i>	<i>7%</i>	<i>100%</i>
Passiva redskap, marint fiske (småskaligt)	77	324	32	433
<i>andel</i>	<i>18%</i>	<i>75%</i>	<i>7%</i>	<i>100%</i>
Trålredskap, marint fiske (storskaligt)	141	421	23	585
<i>andel</i>	<i>24%</i>	<i>72%</i>	<i>4%</i>	<i>100%</i>
Fiske totalt	248	884	68	1 200
<i>andel</i>	<i>21%</i>	<i>74%</i>	<i>6%</i>	<i>100%</i>
Sverige totalt (alla näringar)	422 083	524 047	38 389	984 519
<i>andel</i>	<i>43%</i>	<i>53%</i>	<i>4%</i>	<i>100%</i>

Not: Data är från SCB databas Företagsregistret och Företagens Ekonomi.

Antalet fiskeföretag i Sverige inom de tre bolagsformerna är 1200 stycken. Vi ser att majoriteten av företagen (74 %) är registrerade som enskild firma, och att detta gäller både insjöfisket och det marina fisket. För alla tre näringsgrenar inom fisket är andelen företag som är enskild firma högre än genomsnittet i Sverige, där strax över hälften av företagen är enskild firma. Från Tabell 6 kan vi dra slutsatsen att majoriteten av fiskeföretagen i Sverige inte kunnat ta del av de stödåtgärder som riktar sig mot anställda, exempelvis stödet till korttidspermittering.⁵

⁵ Av de totalt 884 företag som är enskild firma har 864 stycken (97.7 %) noll anställda.

Även om de flesta företag är registrerade som enskild firma säger tabellerna ovan inget om antalet anställda inom olika företagsformer. Ett aktiebolag kan ha många anställda medan en enskild firma sällan har anställda i företaget då ägaren är personligt ansvarig för företagets ekonomi. För att undersöka hur stor del av arbetskraften inom fisket som är aktuell för stöd riktade till anställda tittar vi närmare på antal sysselsatta inom olika bolagsformer.⁶

Tabell 7 visar antal individer med olika yrkesställning i november 2018. Andelen sysselsatta inom en viss kategori redovisas i kursiv stil (uttryckt i procent). För att jämföra fisket med situationen i Sverige som helhet presenteras även resultat för samtliga individer som varit aktiva på arbetsmarknaden år 2018.

Vi ser att totalt 1 431 individer fick sin huvudsakliga inkomst från fisket under 2018. Av dessa var majoriteten (53 %) egna företagare. Detta skiljer sig markant för hur det ser för Sverige totalt sett, där endast 6 % får sin huvudsakliga inkomst från egen näringsverksamhet. När vi tittar på de olika näringsgrenarna inom fisket ser vi att egenföretagare är särskilt vanligt inom det småskaliga marina fisket (61 %), men det är även vanligt inom insjöfisket (53 %) och det storskaliga marina fisket (48 %). Från tabellen kan vi, baserat på 2018 års data, dra slutsatsen att stöd såsom korttidspermitteringar och sänkta sjuklönekostnader inte varit aktuellt för cirka hälften av de sysselsatta inom fiskenäringen.

⁶ Antalet sysselsatta i olika bolagsformer får ses som en proxy för antalet anställda som omfattas av stödåtgärderna. I praktiken finns exempelvis krav på minst 3 månaders anställning innan korttidspermittering är aktuellt, vilket inte framgår av statistiken i LISA databasen. Det är därför sannolikt att antalet anställda i tabellen är högre än antalet anställda som i praktiken är aktuella för stödåtgärder.

Tabell 7. Antal individer med inkomster från olika typer av sysselsättning, år 2018.

Näringsgren	Yrkesställning			Totalt
	Anställd	Egenföretagare	Enmansbolag	
Insjöfiske	80	115	22	217
<i>andel</i>	<i>37%</i>	<i>53%</i>	<i>10%</i>	<i>100%</i>
Passiva redskap, marint fiske (småskaligt)	155	296	33	484
<i>andel</i>	<i>32%</i>	<i>61%</i>	<i>7%</i>	<i>100%</i>
Trålredskap, marint fiske (storskaligt)	260	350	120	730
<i>andel</i>	<i>36%</i>	<i>48%</i>	<i>16%</i>	<i>100%</i>
Fiske totalt	495	761	175	1 431
<i>andel</i>	<i>35%</i>	<i>53%</i>	<i>12%</i>	<i>100%</i>
Sverige totalt	5 343 155	361 113	205 741	5 910 009
<i>andel</i>	<i>90%</i>	<i>6%</i>	<i>3%</i>	<i>100%</i>

Not: Data är från SCB databas LISA. Antal individer per yrkesställning för huvudsaklig inkomst. Andel individer inom respektive yrkesställning visas i kursiv stil. Kategorierna "sjömän" och "utan kontrolluppgift till Skattemyndigheten" redovisas inte i tabellen.

6.2 Lika många unga i fisket som i andra branscher

Under 2020 beslutade regeringen att tillfälligt sänka arbetsgivaravgifterna för unga över 18 och under 23 år (ej fyllt 23 vid årets början). I detta avsnitt undersöker vi hur många anställda inom fisket som är i åldersgruppen 18-22. Även andelen anställda 18-22 år av samtliga sysselsatta inom respektive näringsgren redovisas. Resultatet är enligt följande:

- *Insjöfisket*: 21 anställda (18-22 år), 9.7 % av samtliga sysselsatta.
- *Fiske med passiva redskap*: 24 anställda (18-22 år), 5.0 % av samtliga sysselsatta.
- *Trålfiske*: 29 anställda (18-22 år), 4.0 % av samtliga sysselsatta.
- *Sverige totalt*: 457 689 anställda (18-22 år), 7.7 % av samtliga sysselsatta.

År 2018 var alltså knappt 10 procent av de sysselsatta inom insjöfisket anställda mellan 18 och 22 år, och därför aktuella för stöd till sänkta arbetsgivaravgifter. Detta är något högre än för Sverige generellt (7.7 %). Inom det marina fisket är situationen den omvända. Siffrorna ovan visar att fisket inte särskiljer sig nämnvärt från situationen i Sverige i helhet när det gäller andelen unga som kvalificerar sig till sänkta arbetsgivaravgifter.

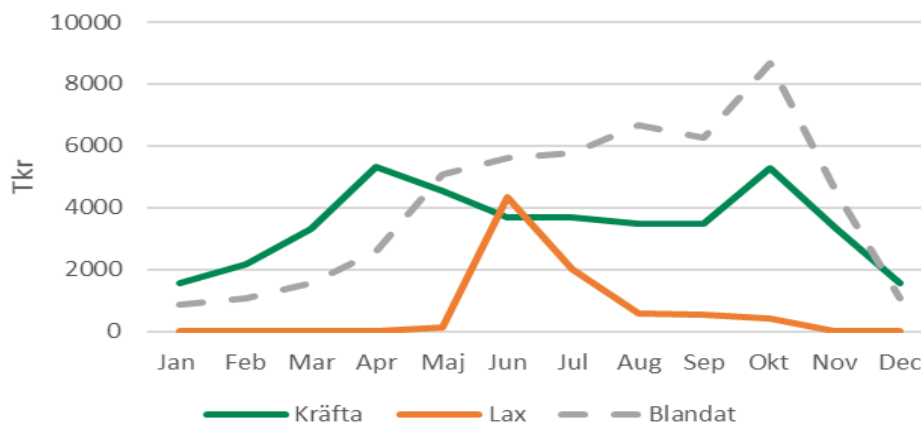
6.3 Fiskesäsonger gör det svårt med jämförelseperioder

Stora delar av fisket sker under avgränsade säsonger. Detta gör att stöd som baseras på situationen i fisket under en annan säsong än den stödet avser kan bli problematiskt. Stöden för kortidspermittering är ett exempel på detta eftersom ersättningen under en stödperiod utgår från företagets situation under en jämförelsemånad tre månader tidigare. Om jämförelsemånaden är under lågsäsong och stödperioden är under högsäsong kommer intäkter, anställda, etc. inte att återspeglas i jämförelsemånaden. Detta är inte unikt för fisket utan gäller för all säsongsbetonad verksamhet. Nedan studeras säsongsvariationer för olika segment (grupper av fartyg av liknande storlek och fiskemönster) inom flottan med hjälp av fartygsstatistik från loggböckerna. Data är från loggböcker och landningsdeklarationer 2019, dvs. fångsterna är inte påverkade av Covid-19. Syftet är inte att ge en heltäckande bild av vilka fartygssegment som har störst svängningar utan att illustrera att det förekommer stora säsongsvariationer i åtminstone delar av flottan. Om det finns stora säsongsvariationer finns anledning att analysera frågan närmare inför en eventuell utformning av framtida liknande stöd. I figur 9 nedan visas intäkter per månad för fartyg som fiskar med passiva redskap (bur och garn) efter kräfte, lax, och blandade arter.

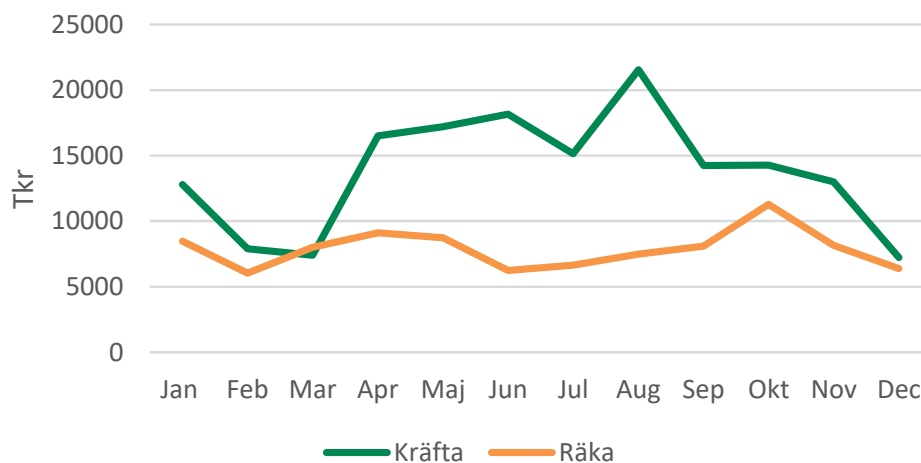
Som framgår av figuren finns en tydlig säsongsvariation i alla tre exemplen där fisket är lågt under delar av året (framför allt under vintermånaderna) och sedan högre under andra delar. Mönstret är speciellt tydligt för laxfisket som sker under ett par månader under sommaren. Figuren bygger på hela fartygssegment och därmed de fiskemöjligheter segmentet som helhet har tillgång till. Enskilda fiskare kan naturligtvis ha ytterligare begränsningar i antal arter och därmed potentiellt större

variation än vad figuren visar. I figur 10 nedan görs motsvarande redovisning för fartyg med aktiva redskap (trål) efter havskräfta och räka.

Figur 9. Intäkter (tkr) per månad för fartyg med passiva redskap som fiskar kräfta, lax, respektive blandat, 2019

Figur 10. Intäkter (tkr) per månad för fartyg under 24 meter med aktiva redskap som fiskar kräfta respektive räka 2019

Säsongsvariationerna i trålfisket efter räka och kräfta är inte lika tydliga som för fisket med passiva redskap ovan, framför allt vad gäller fisket efter räka. Fisket efter havskräfta har perioder med lägre intäkter även om fisket pågår under hela året.

Resultaten är i linje med Bergenius et al. (2018) som går igenom landningar, geografisk utbredning och säsonger för ett stort antal svenska fisker under 2013-15 baserat på vilket redskap (inte fartyg) som använts. I många av fiskerna finns tydliga säsongsvariationer. Exempel är fisket efter siklöja, fiske med passiva redskap i Östersjön (både torsk och andra arter), fisket med passiva redskap i Västerhavet (både kräfta och andra arter). Andra fisker, exempelvis trålfiske efter räka, verkar å andra sidan ha en något stabilare fördelning över året vilket ligger i linje med resultaten ovan.

Sammantaget visar analysen att det för många fisker förekommer variationer i intäkterna över året. Detta är naturligtvis inte det samma som att sysselsättningen, som är grunden för permitteringsstödet, varierar i samma utsträckning. Samtidigt visar analysen att fisket är säsongberoende och att ett stöd som beräknas på tidigare månaders situation i företagen potentiellt kan slå fel. I figurerna illustreras detta bäst med laxfisket där ett stöd för juni månad som hade intäkter runt 4 miljoner kronor inte kan jämföras med situationen i mars tre månader tidigare då det i princip inte förekom något fiske alls.

6.4 Stora omsättningstapp vanliga inom fisket redan före pandemin

Omsättningsstödet och omställningsstödet baseras båda på tappad omsättningen för företaget. Beroende på vilken period företaget söker för krävs att omsättningen var 180-200 tusen kronor år 2019 och att omsättningstappet är minst 30-50 % jämfört med motsvarande period år 2019 (se kapitel 5). Syftet med detta avsnitt är att undersöka hur många företag som kvalificerar sig för stöd enligt gränsvärdet på 180 tkr och i vilken mån stora omsättningstapp var vanligt förekommande i fisket innan Covid-19 pandemin. All analys sker på årsbasis vilket inte är direkt jämförbart med stödets utformning som bygger på omsättningstapp under enskilda månader. Inom fisket kan omsättningstappet för hela året förväntas vara lägre än på månadsbasis eftersom det ofta finns stora variationer mellan månader beroende på fiskesäsong, väder, etc., (se avsnitt 6.3).

Tabell 8 visar andelen företag som år 2019 hade en omsättning över gränsvärdet på 180 tkr.

Tabell 8. Andel företag med över 180 tkr i omsättning, 2019.

Näringsgren	<i>Aktie- bolag</i>	<i>Enskild firma</i>	<i>Handels- bolag</i>	<i>Totalt</i>
Insjöfiske	1,00	0,73	0,38	0,75
Passiva redskap, marint fiske	0,82	0,57	0,66	0,62
Trålredskap, marint fiske	0,85	0,68	0,78	0,72
Fiske totalt	0,86	0,65	0,65	0,69
Sverige totalt	0,87	0,50	0,76	0,67

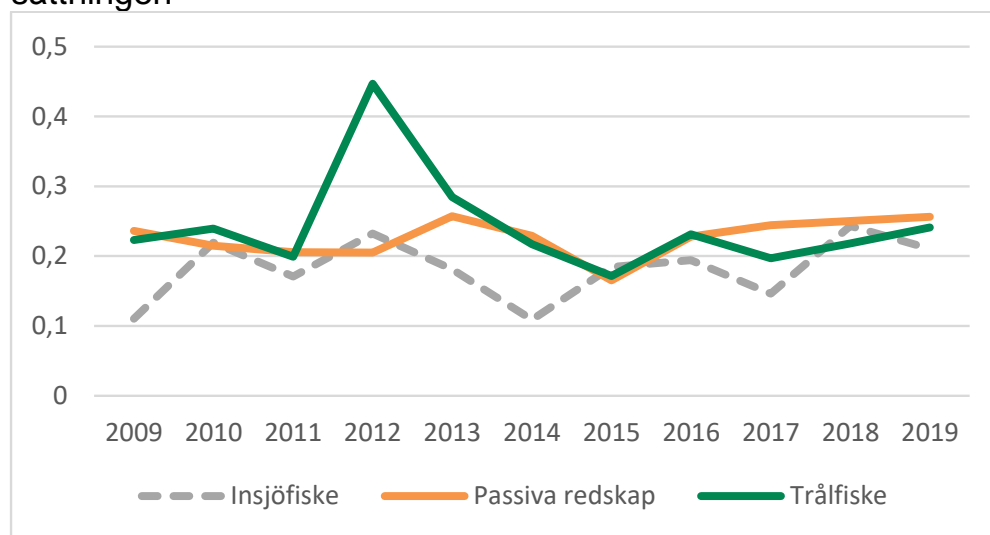
Tabellen visar att de flesta fiskeföretag hade en omsättning över 180 tkr. Vi vet från avsnitt 6.1 att majoriteten av företagen i fisket är enskilda firmor och tabellen ovan visar att 35 procent av de dessa företag inte kvalificerar sig för stöd på grund av omsättningskravet.⁷ Störst andel som inte kvalificerar sig finns inom det småskaliga marina fisket med passiva redskap där 43 procent av företagen har en omsättning under 180 tkr. Detta kan jämföras med situationen i Sverige som helhet, där hälften av de enskilda firmorna inte kvalificerar sig för stöd på grund av omsättningskravet. Andelen enskilda firmor som inte når över gränsen för omsättningsstödet är alltså inte högre inom fisket än inom andra branscher.

För att undersöka om det är vanligt förekommande att företag tappar en stor del av omsättningen mellan två år följs utvecklingen av fiskeföretagen över tiden. Fokus är på företag som är registrerade som enskild firma eller handelsbolag eftersom omsättningsstödet riktar sig till dessa bolagsformer. I Figur 11 visas hur stor andel av företagen (enskild firma och handelsbolag, EN/HB) som tappat minst 30 % av omsättningen ett

⁷ Företag med en omsättning under 180 tusen kronor står dock endast för en liten del (4 procent) av total omsättning i enskilda firmor.

visst år. Perioden som visas är 2009 till 2019 och endast företag som haft en omsättning över 180 tkr föregående år är med i statistiken.

Figur 11. Andel företag (EN/HB) som tappat minst 30 % av omsättningen

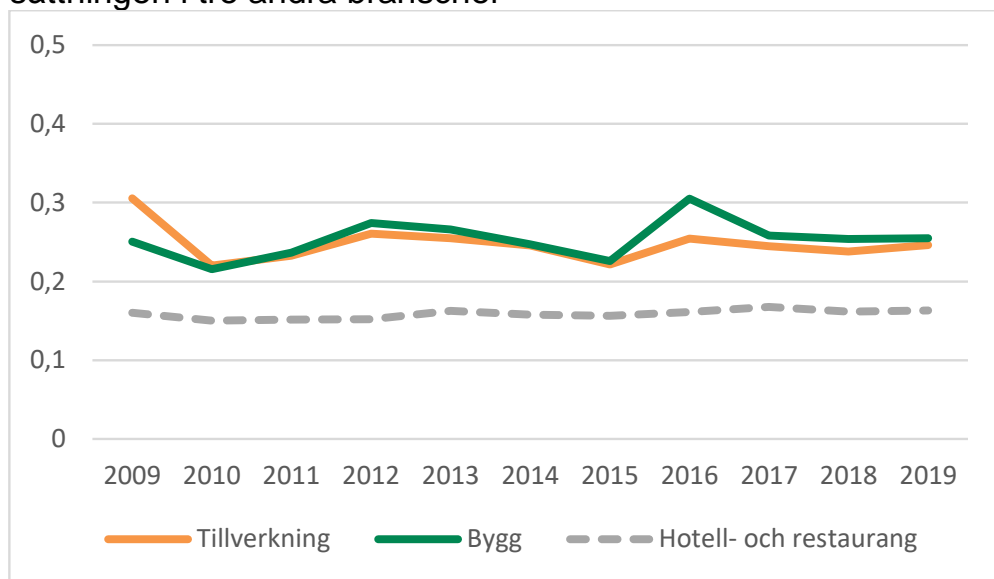

Andelen företag som gör stora omsättningstapp mellan två år (>30 %) är ganska likartad i de tre näringsgrenarna. Inom insjöfisket har under perioden mellan 10 och 25 procent av företagen tappat mer än 30 procent i omsättning. Inom det marina fisket ligger andelen något högre, mellan 20 och 30 procent de flesta år. Undantaget är år 2012 då över 40 procent av företagen inom trålfisket gjorde stora omsättningstapp. Att det finns en stor variation i företagens omsättning är inte förvånande eftersom fiskemöjligheter varierar på grund av fluktuationer i beståndens storlek och därmed tillgängliga fiskekvoter. Stor variation i omsättning kan även bero på att aktiviteten i företagen varierar över åren. Vi såg i kapitel 3 att många fiskare har inkomster från andra branscher. I de fall individer arbetar inom flera olika verksamheter är det naturligt att omsättningen i fiskeföretaget är lägre vissa år.

En intressant fråga är om fiskenäringen är unik i detta avseende, eller om det är lika vanligt förekommande i andra branscher att företag gör stora omsättningstapp? För att undersöka detta tittar vi närmare på tre

andra branscher: tillverkningsindustri (SNI-huvudgrupp 10-23), byggverksamhet (SNI-huvudgrupp 41-43) och hotell- och restaurang (SNI-huvudgrupp 55-56). I likhet med ovan visar Figur 12 hur stor andel av företagen (enskild firma och handelsbolag) inom dessa tre branscher som tappat minst 30 % av omsättningen ett visst år. Endast företag som haft en omsättning över 180 tkr föregående år är med i statistiken.

Figur 12. Andel företag (EN/HB) som tappat minst 30 % av omsättningen i tre andra branscher

Inom hotell- och restaurang är andelen enskilda firmor och handelsbolag som gjort stora omsättningstapp cirka 15 procent under hela tidsperioden. Inom tillverkningsindustrin och byggindustrin är andelen högre, mellan 20 och 30 procent. Detta är i nivå med situationen inom det marina fisket. En jämförelse mellan Figur 12 och Figur 11 visar att andelen fiskeföretag som gör stora omsättningstapp inte är unikt stort jämfört med andra branscher.

7

Specifikt stöd från EHFF – vem fick det?

Totalt har 54 ärenden beviljats stöd för inom EHFF för tillfälligt stillaliggande på grund av Covid-19. Av dessa berör endast två insjöfisket. Insjöfisket utelämnas därför ur analysen nedan. I tabell 9 redovisas antal fartyg som fått stöd uppdelat på kuststräcka för fartyg inom det marina fisket. Notera att det finns flera stödperioder och att ett fartyg kan ha fått stöd för flera perioder. Här redovisas de 29 fartyg som fått stöd under minst en period.

Tabell 9. Antal fartyg som beviljats stöd per kuststräcka

	Antal fartyg	% av fartyg med stöd	% fartyg i flottan
Ostkusten	7	24%	34%
Sydskusten	12	41%	17%
Västkusten	10	34%	49%
Totalt	29	100%	100%

1) Fartyg som ingår i EU:s ekonomiska statistik.

Som framgår av tabellen har över 40 procent av fartygen som beviljats stöd sin hemmahamn längs sydkusten. Detta är en avsevärd överrepresentation jämfört med flottans fördelning där 17 procent av fartygen hade sin hemmahamn på sydkusten 2020. Den näst största andelen fartyg med stöd (34 procent) är på västkusten. Detta är lägre än andelen västkustens andel av den totala flottan som är 49 procent.

Totalt har stöd för 4,9 miljoner beviljats till det marina fisket. Fördelningen mellan regioner är samma som för antalet ärenden med största

delen till sydkustfartyg (47 procent) följt av västkustfartyg (30 procent). Fördelningen visas i tabell 10 nedan.

Tabell 10. Beviljat stöd per region (tkr)

	Stöd tkr	Stöd % av total
Ostkusten	1 108	23%
Sydkusten	2 324	47%
Västkusten	1 478	30%
Totalt	4 909	100%

Nedan görs en jämförelse av företag som fått respektive inte fått stöd för stillaliggande på grund av Covid-19. Data kommer från EU:s ekonomiska statistik och är för 2019 om inget annat anges. Syftet med analysen är att se om de fartyg som fått stöd skiljer sig mot andra fartyg vad gäller bolagsform och ekonomiska indikatorer. Data består av fartyg som uppfyller baskriterierna för att få EHFF-stöd, dvs. de är under 24 meter, ingår inte i det pelagiska systemet och har bedrivit fiske minst 120 dagar under de två föregående åren.

De generella företagsstöden för Covid-19 (ej EHFF-stöd) är olika för aktiebolag respektive handelsbolag och enskilda firmor vilket gör att behovet att söka EHFF stöd kan skilja sig åt mellan de olika företagsformerna. Som framgår av tabell 11 nedan verkar emellertid bolagsformen inte spela någon roll för hur söktrycket inom EHFF stöden varit utan fartyg som fått stöd inom respektive bolagsform följer bolagsformerna för flottan som helhet. Exempelvis tillhörde 68 procent av de fartyg som fått EHFF stöd en enskild firma medan motsvarande för fartyg som inte fått EHFF stöd var 72 procent.

Tabell 11. Andel fartyg som fått/inte fått stöd inom EHFF för olika bolagsformer, 2019

	Andel av fartyg som erhållit EHFF stöd	Andel av fartyg som <i>inte</i> erhållit EHFF stöd
HB/enskild firma	68 %	72 %
AB	23 %	20 %
Okänd	9 %	8 %
Totalt	100 %	100 %

I tabell 12 nedan presenteras ett antal ekonomiska indikatorer för 2019. Fångstvärde är de totala intäkterna från fisket, förädlingsvärdet är intäkterna minus inköpta varor (t.ex. bränsle, redskap, m.m.), och nettoresultatet är förädlingsvärdet minus kostnader för arbete och kapital.

Tabell 12. Ekonomiska indikatorer (SEK), 2019

	Fartyg med EHFF stöd	Fartyg utan EHFF stöd
Genomsnitt värde av fångst	726 792	890 719
Genomsnitt förädlingsvärde	271 393	411 423
Genomsnitt nettoresultat	-267 240	-399

De fartyg som fått stöd via EHFF karaktäriseras av lägre värde på fångsterna, lägre förädlingsvärde och sämre ekonomiskt resultat 2019 jämfört med de fartyg som inte fått stöd. Tabellen visar att de företag som sökt och fått stöd hade en sämre ekonomi än andra redan innan pandemin.

8

Slutsatser

Rapporten analyserar tre områden. 1. Hur stod fisket rustat före pandemin? 2. Hur påverkades fisket under pandemin? 3. Vilka ekonomiska stöd har fisket kunnat tillgodogöra sig under pandemin? Slutsatserna från analysen är följande:

1. Hur stod fisket rustat före pandemin?

- 1.1. Olika delar av fisket stod mer eller mindre rustade inför Covid-19 pandemin. Generellt sett hade det storskaliga fisket och insjöfisket bättre lönsamhet redan innan pandemin än det småskaliga fisket.
- 1.2. Drygt 40 procent av yrkesfiskarna har diversifierat sig till andra branscher vilket är en högre andel än i svenskt näringsliv som helhet. De flesta har ändå större delen av sina inkomster från fisket. Ungefär 10 procent av de sysselsatta inom fisket arbetar även inom branscher som gått dåligt under pandemin som hotell- och restaurang, resetjänster, och kultur, nöje och fritid.

2. Hur påverkades fisket under pandemin?

- 2.1. Vi ser att landningar och priser på flera fiskarter påverkades precis i början av pandemin men att det är svårt att se effekter på lite längre sikt. Noterbart är att priser på havskräfta och räka föll under våren 2020 och att gösfisket under denna vår var betydligt mindre än vanligt. Det är tydligt att arter som är viktiga inom restaurang- och besöksnäringen har påverkats.
- 2.2. Vi ser att många fartyg tappar mycket i omsättning under 2020, men det var inte ovanligt att fartygens omsättning varierade kraftigt mellan olika år redan innan pandemin.
- 2.3. Även om vissa delar av fiskenäringen påverkats negativt tycks Covid-19 pandemin haft en relativt liten påverkan på svenskt fiske totalt sett.

3. Ekonomiskt stöd under pandemin

- 3.1. 74 procent av fiskeföretagen är registrerade som enskild firma och kan därför ta del av stöd till denna bolagsform (t.ex. omsättningsstödet). Detta är en högre andel än för svenskt näringsliv generellt (53 procent). Cirka 35 procent av de enskilda firmorna inom fisket når dock inte upp till kravet på minsta omsättning (180 tusen kronor) för att kunna söka omsättningsstödet. Detta kan jämföras med situationen i Sverige generellt där hälften av alla enskilda firmor har en omsättning under 180 tusen kronor.
- 3.2. Cirka hälften av de som är sysselsatta inom fiskenäringen är anställda inom aktiebolag och andra hälften är egenföretagare. Detta skiljer sig markant från situationen i Sverige generellt där över 90 procent av de sysselsatta är anställda. Andelen sysselsatta som kan vara aktuella för stöd till korttidspermittering är därför betydligt lägre inom fisket.
- 3.3. Att fisket är säsongbetonat kan ge problem vid stöd som använder referensperioder som ligger under en annan säsong än den som stödet söks för.
- 3.4. Stöd för tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet på grund av Covid 19 som ges inom ramen för den Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) har i stor utsträckning beviljats till fartyg på sydkusten och till fartyg som gått ekonomiskt sämre än genomsnittet redan innan Covid-19.

Referenser

Augustsson, P. 2020. Tufft läge för insjöfisket under den rådande krisen. Skärgården – nyhetstidningen för Stockholms skärgård, april 8 2020. <https://www.skargarden.se/tufft-lage-for-insjofisket-under-den-radande-krisen/>

Bergenius, M., Ringdahl, K., Sundelöf, A., Carlshamre, S, Wennhage, H. Valentinsson, D. (2018). Atlas över svenskt kust- och havsfiske 2003–2015. Aquareports 2018:3. Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för akvatiska resurser, Drottningholm Lysekil Öregrund. 245 s.

Blomqvist, G. och Swahnberg, H. 2020. *Ekonomisk och strukturell data rörande svenskt insjöfiske*. Jordbruksverkets rapport 2020:19.

EU. 2017. REGULATION (EU) 2017/1004 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the establishment of a Union framework for the collection, management and use of data in the fisheries sector and support for scientific advice regarding the common fisheries policy and repealing Council Regulation (EC) No 199/2008. Official Journal of the European Union L157/1, 17 May 2017.

EU. 2020. *Särskilda åtgärder för att lindra effekterna av covid-19-utbrottet inom fiskeri- och vattenbrukssektorn*. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/560, 23 april 2020.

EU. 2020b. *Rådets förordning 2020/1579 om fastställande för 2021 av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och om ändring av förordning (EU) 2020/123 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten*. Europeiska unionens officiella tidning L 362/3 29 oktober 2020

FAO. 2020. European Price Report. Issue 8/2020 August 2020. Globefish. Trade and Market Team. Fisheries Division. Food and Agriculture Organisation of the United Nations. Rome, Italy.

FAO. 2021. European Price Report. April 2021. Globefish. Trade and Market Team. Fisheries Division. Food and Agriculture Organisation of the United Nations. Rome, Italy.

Hammarlund, C., Blomquist, J., Jonsson, P., Nilsson, H., Valentinsson, D., and Waldo, S. 2018. Intäkter för svenska kräftfiskare på västkusten. AgriFood Fokus No 2018:2. AgriFood Economics Centre, SLU, Lund, Sweden. (in Swedish).

Hammarlund, C., Blomquist, J och Waldo, S. 2021. Local markets and price premiums – The case of the establishment of the Stockholm fish auction. *Fisheries Research* 236, April 2021, 105853.

EUMOFA. 2021. Impact of seafood imports on the EU Small-Scale Coastal Fleet, European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture Products. Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries. Brussels.

HaV. 2021. Det yrkesmässiga fisket i havet 2020, Definitiva uppgifter. JO 55 SM 2101.

HaV och Jordbruksverket. 2021. Handlingsplan för utveckling av svenskt yrkesfiske 2021-2026.

ICES. 2020. Cod (*Gadus morhua*) in Subdivision 21 (Kattegat). ICES Advice on fishing opportunities, catch, and effort, Greater North Sea ecoregion, publicerad 30 juni 2020.

ICES. 2021. Cod (*Gadus morhua*) in Subdivision 24-32, eastern Baltic stock (eastern Baltic Sea). ICES Advice on fishing opportunities, catch, and effort, Baltic Sea ecoregion, publicerad 28 maj 2021.

Jordbruksverket. 2021. Beräkningsmodell för tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet för det marina fisket. <https://jordbruksverket.se/download/18.459d266a172a403ddd94c67e/1598896954404/Berakningsmodell-marint-fiske.pdf>, hämtad 2021-03-25.

Karlén, K., Blomquist, J., och Waldo, S. 2019. *Inkomster i svenskt och nordiskt fiske*. AgriFood Policy Brief 2019:7. www.agrifood.se

Nielsen, M., Hoff, A., Nielsen, R., Andersen, P., Waldo, S., Hammarlund, C., Kristofersson, D., Saevaldsson, H., Virtanen, J., Setälä, J., Roll, K., Asche, F., Rógvi, H., and Ellefsen, H. 2018. Structural Adjustment and Regulation of Nordic Fisheries until 2025. TemaNord 2018:547. Nordic Council of Ministers.

OECD. 2020. Fisheries, aquaculture and COVID-19: Issues and Policy Responses. Tackling Coronavirus (Covid-19): Contributing to global effort. Uppdaterad 4 Juni 2020. Laddas ned på: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/fisheries-aquaculture-and-covid-19-issues-and-policy-responses-a2aa15de/>

Regeringen. 2021. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-arbete-med-coronapandemin/foretag/#permitteringanchor>, hämtad 2021-03-24

SCB. 2021. *Sveriges ekonomi. Statistiskt perspektiv*. Nr 2 2021. Statistiska Centralbyrån.

Schreiber, M. och Gillette, M. 2021 Neither Fish Nor Fowl: Navigating Motivations for Fisheries Participation and Exit in Sweden. *Society and Natural Resources*. <https://doi.org/10.1080/08941920.2021.1925381>

Seara, T., Pollnac, R., och Poggie J. 2017. Changes in Job Satisfaction through Time in Two Major New England Fishing Ports. *Journal of Happiness Studies* 18:1625-1640.

SFS. 2020:720. Förordning om stöd vid tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Svensk författningssamling, 3 juli 2020.

SFS 2020:765. Förordning om ändring i förordningen (2020:720) om stöd vid tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Svensk författningssamling, 4 september 2020.

SFS 2021:143. Förordning om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare för augusti 2020–februari 2021. Svensk författningssamling, 26 februari 2021.

Skatteverket. (2020). Indikatorer för att följa de ekonomiska konsekvenserna av covid-19. Oktober 2020. Promemoria, Dnr. 8-137500.

Tillväxtverket. 2021. <https://tillvaxtverket.se/om-tillvaxtverket/information-och-stod-kring-coronakrisen.html>, hämtad 2021-03-24.

Waldo, S. och Blomquist, J. 2020. *Var är det lönt att fiska? – en analys av fisket i svenska regioner*. AgriFood Fokus rapport 2020:2.

Waldo, S., Paulrud, A, and Blomquist, J. 2020. The Economic Costs of Seal Presence in Swedish Small-Scale Fisheries. *ICES Journal of Marine Sciences* 77(2):815-825. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsz221>

White, E.R., Froehlich, H.E. Gephart, J.A. Cottrell, R.S., Branch, T.A. Bejarano, R.A. and J.K. Baum. 2020. Early effects of COVID-19 on US fisheries and seafood consumption. *Fish and Fisheries*, 2021:22:232-239. DOI: 10.1111/faf.12525.

Tidigare utgivet av AgriFood

Rapporter

- 2009:1 Vad uppnås med rättvisemärkning?
- 2010:1 Produktionsfunktioner i jordbruket
- 2010:2 Ett rum med utsikt – vad är landskapet värt?
- 2010:3 Jordbruket, växthusgaserna och effektiva styrmedel
- 2010:4 Djurvälstånd och lönsamhet – var står vi idag?
- 2010:5 Bränsle för ett bättre klimat – marknad och politik för biobränslen
- 2011:1 Handel med hinder – effekter av tullar på EU:s jordbruksimport
- 2011:2 Societal Concerns – Domestic policy choice and international competitiveness
- 2011:3 Vem äger våra fiskevatten? – en studie av fastigheter med fiskerätt
- 2011:4 Pristransmission i den svenska livsmedelskedjan
- 2011:5 Lantbrukskooperativa företag – deras betydelse för konkurrensen inom livsmedelskedjan
- 2011:6 Från gård till butik – vilka småskaliga livsmedelsföretag tar steget?
- 2012:1 Mål som styrmedel – målet för den offentliga konsumtionen av ekologiska livsmedel
- 2012:2 Tillväxt, specialisering och diversifiering – hur har jordbruket förändrats de senaste 20 åren?
- 2012:3 På spaning efter ett innovationssystem för landsbygdsföretag
- 2012:4 Samhällskostnader för yersinios och shigellos i Sverige
- 2013:1 Matlandets ambassadörer – en politisk vision i ett socialt nätverk
- 2013:2 Private standards – leveling the playing field for global competition in the food supply chain?
- 2013:3 Från gröda till föda – skånsk livsmedelsproduktion i siffror
- 2014:1 Origin labelling of food - costs and benefits of new EU legislation for Sweden

- 2015:1 Landsbygdsnytta – som motiv för stöd till landsbygden
- 2016:1 Överlappande styrmedel – ett problem för jordbrukets miljöpolitik?
- 2016:2 Plats att växa – geografi och tillväxt i svenska kommuner
- 2016:3 Vem stannar kvar? – närhet till högskola och val av bostadsort
- 2016:4 EU:s jordbrukspolitik – hur ser reformtrycket ut inför 2020?
- 2017:1 Innovation på landsbygden – uppkomst och spridning av nya idéer i glesa miljöer
- 2017:2 Impacts of direct payments – Lessons for CAP post-2020 from a quantitative analysis
- 2018:1 Reformen av CAP 2013 – Lärdomar för en bättre jordbrukspolitik efter 2020
- 2019:1 Värden i svenskt yrkesfiske
- 2020:1 Naturbetesmarkens framtid – en fråga om lönsamhet
- 2020:2 Att leva i land och stad – ett djupare perspektiv inkomstfördelning
- 2020:3 Brist på veterinärer?
- 2020:4 Kan yrkesfisket locka turister? - En analys av hamnarna Skillinge och Träslövsläge
- 2021:1 Underutnyttjade arter i svenskt fiske – En ekonomisk analys

Policy Brief

- 2010:1 Fiskebaserade företag – hur kan de utvecklas?
- 2010:2 Nyttan av att bekämpa livsmedelsrelaterade sjukdomar
- 2010:3 Resursröntan i svenskt fiske
- 2011:1 Varför exporterar vissa livsmedelsföretag men inte andra?
- 2011:2 Livsmedelspriser i Sverige: butikers lokalisering och konkurrens
- 2011:3 En grönare jordbrukspolitik – både miljönytta och kostnader
- 2011:4 Vad kostar biologisk mångfald jordbruket?
- 2012:1 Överföring av ängs- och hagmarkers värde

- 2012:2 Förenkling av handelsprocedurer – ett sätt att stödja utvecklingsländernas export
- 2012:3 Biogas från gödsel – rätt att subventionera?
- 2012:4 Export av livsmedel – till vilket pris?
- 2013:1 Traktor till salu – fungerar den gemensamma marknaden?
- 2013:2 Drivmedel från jordbruket – effekter av EU:s krav
- 2013:3 Gårdsstödsreformen positiv för sysselsättningen
- 2013:4 Varför är vissa bönder mer effektiva än andra?
- 2013:5 Varför välja mjölkrobot? – en analys av ett investeringsbeslut
- 2013:6 Sluta slänga maten – gör det någon nytta?
- 2014:1 Svenska nötköttsproducenter kan minska sina kostnader
- 2014:2 Större alltid bättre? – pris och kvalitet på svensk torsk
- 2014:3 Kan gårdsstöden sänka arbetslösheten?
- 2014:4 Innovationer på landet - behövs särskilt stöd?
- 2014:5 Får fiskaren betalt för miljömärkning
- 2014:6 Att stoppa MRSA hos grisar – är det lönsamt?
- 2015:1 Östersjön mår bättre när lantbrukare Greppar Näringen
- 2015:2 Tjänster från ekosystem – till nytta för både jordbruk och samhälle
- 2015:3 I pappas fotspår – vad tjänar barn till jordbrukare och fiskare?
- 2015:4 Att veta eller inte veta – vill konsumenter ha information om livsmedel?
- 2015:5 Samhällskostnader för fem livsmedelsburna sjukdomar i Sverige
- 2015:6 Skatt på handelsgödsel – ett billigt sätt att minska övergödningen?
- 2016:1 Handelsförmåner för u-länder – hur påverkas exporten?
- 2016:2 Som far sin – varför bli fiskare eller jordbrukare?
- 2016:3 Stöd till lantbruket för ett renare hav?
- 2016:4 Samverkan kring habitatförvaltning höjer avkastningen i jordbruket

- 2016:5 Skyddszoner i jordbruket – betalt för resultat?
- 2017:1 Bättre landsbygdsprogram efter utvärdering?
- 2017:2 Bättre förvaltning och mindre subventioner – vägen mot ett hållbart fiske
- 2017:3 God inkomstutveckling inom jordbruket
- 2017:4 Bredband ger sämre betyg
- 2018:1 Rationellt slöseri? – att förstå ineffektivitet i svenska mjölkföretag
- 2018:2 Ojämlighet och fattigdom i svenskt jordbruk
- 2018:3 Påverkar egna märkesvaror priserna på livsmedel?
- 2018:4 Side-effects of vessel scrapping in Sweden
- 2018:5 Kött och klimat – hur påverkar EU:s stöd utsläppen av växthusgaser?
- 2018:6 Jordbruk utan produktion – ett hinder för tillväxt?
- 2018:7 Större utrymmer för burfiske – är det lönsamt?
- 2018:8 Förlorad miljömärkning – påverkas priset på torsk?
- 2019:1 What's in it for Africa? EU fishing access agreements and exports
- 2019:2 Är certifierade livsmedel lättare att exportera?
- 2019:3 Brexit: impacts on agricultural markets in the UK and the EU
- 2019:4 Lönar sig det svenska kontrollprogrammet för salmonella?
- 2019:5 Sälar och småskaligt fiske – hur påverkas kostnaderna?
- 2019:6 Snabbare bredband – alltid bra eller finns det även negativa effekter?
- 2019:7 Inkomster i svenskt och nordiskt fiske
- 2019:8 Ger startstödet yngre jordbrukare?
- 2019:9 EU:s inkomstförsäkring för jordbrukare – behövs den?
- 2019:10 Att se och uppleva sälar – betydelsen av en turistnäring
- 2019:11 Att täta en läcka – fungerar en klimattull på jordbruksprodukter?
- 2019:12 Resurser att utnyttja - hur effektivt är det svenska jordbruket?

- 2019:13 Ökat fiske efter havskräfta – med risk för lägre priser?
- 2019:14 Vikten av att synas - nya verktyg för att värdera ekosystem- 76 tjänster
- 2019:15 Första, andra, tredje - såld på fiskauktion till bättre pris?
- 2020:1 Övergödning i Östersjön – politik som förvärrar problemen
- 2020:2 Övergödning i Östersjön – åtgärder som fungerar
- 2020:3 Märkning av livsmedel för ett bättre klimat – vad tycker konsumenten?
- 2020:4 Odlade alger – ett framtidshopp?
- 2020:5 Miljöstöd: ett stöd till mer än bara miljön
- 2020:6 EU:s politik för ett grönare jordbruk – fungerar den?
- 2021:1 Finns det ett samband mellan yrkesfiske och turism?
- 2021:2 Modellerade miljöeffekter - för bättre ersättningar till jordbrukare
- 2021:3 Att se skogens alla värden – en samhällsekonomisk analys
- 2021:4 Klimatskatt på livsmedel – hur kan jordbruket kompenseras?
- 2021:5 Brist på stallgödsel – ett problem för ekologisk odling?
- 2021:6 Jordbrukspolitik för att nå FN:s globala mål?

Fokus

- 2016:1 Ursprungsinformation om mat på restaurang
- 2017:1 Nya stöd till natur- och kulturmiljöer – vad kan vi lära av andra?
- 2017:2 Bag-limits på torsk i Öresund
- 2018:1 Stallgödsel i en cirkulär ekonomi
- 2018:2 Intäkter för svenska kräftfiskare på västkusten
- 2018:3 Hummerfiske på västkusten – mer lönsamt med färre yrkesfiskare?
- 2019:1 Kulturmiljöer i odlingslandskapet – hur kan de bevaras?
- 2019:2 Fiske och säl – en analys av möjligheter till samexistens

- 2019:3 Kapitalförsörjning på landsbygden och EU:s finansiella instrument
- 2020:1 Transport av stallgödsel – lärdomar från Nederländerna och Danmark
- 2020:2 Var är det lönt att fiska? - en analys av fisket i svenska regioner
- 2021:1 Krav på produktionsmetoder för import - vilka effekter får det?
- 2021:2 Att upphandla ekologisk odling – höga kostnader och en låg träffsäkerhet

Kort om AgriFood Economics Centre

AgriFood Economics Centre utför kvalificerade samhällsekonomiska analyser inom livsmedels-, jordbruks- och fiskeriområdet samt landsbygdsutveckling. Verksamheten är ett samarbete mellan Sveriges lantbruksuniversitet och Lunds universitet och syftar till att ge regering och riksdag vetenskapligt underbyggda underlag för strategiska och långsiktiga beslut

Alla publikationer kan beställas kostnadsfritt via www.agrifood.se

AgriFood Economics Centre
PO Box 7080
SE-220 07 Lund
SWEDEN

www.agrifood.se
mail: info@agrifood.se

